

РІК XLVI Ч. 5

ТРАВЕНЬ — 1989 — MAY

No. 5 Vol. XLVI

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLVI, Ч. 5

ТРАВЕНЬ — 1989 — MAY

No. 5 VOL. XLVI

ЗМІСТ

У.Л. Холодний розум і гаряче серце	1
М. Калитовська. Серце матері	1
А. Власенко-Бойцун. Страдальні матері	2
А-В-Б. Почесна посада	3
М. Дрималик-Шевчик. Уже мабуть весна	4
Б.І. Антонич. Зельман. Зелена Євангелія	4
А. Гумецька. Методи й матеріяли для викладання української мови ..	5
Золоті думки	7
С. Гнатенко. Виставка Ф. Гуменюка	8
І. Гнатюк. "Кобзар"	9
100-тисячний Фонд	9
О. Кравченко. П. Волянська жінка піонерка	10
І. Дибко. Скажи. Призначив Бог	11
Акра. Арешт	12
З. Зарицька. Безіменні трудівниці	13
Ю. Юзич. На літературному полі	14
М. Гарасевич. Ми не розлучались	15
Вісті з Централі	16
Б. Михайлів. Голова і членки Відділу	17
Л. Храплива-Щур. Слухове... зорове...	18
Комунікат Президії Секретаріату СКВУ	19
Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич	20
Our Life	
М. Vaczynsky. Feodosii Humeniuk	21
News from Headquarters	23
Вісті Х. Навроцька. Мамі	23
Харчування. Порада. Х. Навроцька.	24
Дописи	25
Пожертви	28
Посмертні згадки	33, 36
Нашим дітям	34
Загальні збори	обкл.

Редактор — *Уляна Любович*Редактор "Our Life" — *Марта Бачинська*

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
(212) 228-0110

На обкладинці. *Феодосій Гуменюк. Маруся Чурай. Полотно, олія.*
On the cover. *Feodosii Humeniuk. Marusia Churaj. Oil.*

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1988 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

Головна Управа СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська, Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимишин	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспондентська секретарка
Розалія Полчі	— англійська секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Рома Шуган	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Ірина Чайківська	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філадельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью- Йорк
Татяна Рішко	— Нью Джерзі
Ірина Свистун	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Лідія Фіцалович	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью- Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Александра Качмар	— членка
Анна Рак	— заступниця
Евгенія Івашків	— заступниця

Ліюза Сакс — парламентаристка

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
929 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly
— except Aug. by UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S
LEAGUE INC. 108 Second Ave. New York, N.Y.
10003.

Postmaster: send address changed to OUR LIFE
108 Second Ave. New York, N.Y. 10003

ХОЛОДНИЙ РОЗУМ І ГАРЯЧЕ СЕРЦЕ

(чи навпаки)

Між нашою батьківщиною, нашими земляками і нами не тільки фізична віддаль: простір, континенти, океани. Нас ділять роки, десятиліття; життя у різних, відмінних умовах — природніх, матеріяльних, політичних, суспільних.

Хвиля "гласности" дала можливість нам, українцям, що живуть у різних країнах світу, хоч частинно цю "психологічну" віддаль зменшити. Читаємо пресу, книжки, видання, слухаємо доповідей, поезію, прозу; оглядаємо мистецькі твори, слухаємо і оглядаємо відео-касети. Зустрічаємо приїжджих вчених, поетів, музик. Їздять в Україну не тільки туристи, їздять для обміну знання вчені.

В Україні починають друкувати твори письменників, поетів, про яких досі не можна було б згадувати. Ось "Жовтень" за січень, в якому твори Богдана Лепкого, Остапа Луцького, Катрі Гриневичевої і нашого Ікера — Івася Керницького та інших. В числі за лютий статті про Святослава Гординського, його поезії, графіка, малюнки!

Як ми реагуємо на ці події, на те що читаємо, що слухаємо? Як відносимося до приїжджих?!

Подивляємо відвагу земляків, яких не відрашує те, що попередні процеси відродження, звичайно кінчалися цілковитим знищенням їх творців. Їхня ерудиція, глибина й ширина думок, духовість, захоплює! Мова, багата, жива! Приходить на думку порівняння до мушлі, яка під тиском, зранена, родить перли!

Ми, очевидно, теж критикуємо, інколи без достатнього знання і зрозуміння ситуації та обставин, в яких постає те чи інше явище, заява, твір чи подія. Критикуємо, знаємо краще, як треба діяти, живучи у віддалі часу і простору, а при тому у безпечній обстановці вільного світу! І тут треба собі сказати: приймаймо те, що і як діється в Україні холодним, тверезим розумом і гарячим серцем, а не навпаки!

Але події в Україні не тільки радують, деякі болюче дивують! Чи ж це не трагедія, що там боротьба за рідну мову спричинила створення "Товариства Рідної Мови ім. Тараса Шевченка" — на його ж рідній землі! Це сумно, але рівночасно свідчить про безсмертність народу. Після кількох поколінь, які родилися, росли й жили під страшним терором, і тиском русифікації, цей нарід, в тому й та його частина, якій мову "вкрали", яка говорить російською мовою, або "суржиком", цей нарід домагається повернення рідній мові державного статусу, і вимагає воскресіння мови, її вивчення, плекання!

І тут ми мусимо й собі поставити питання мови! Нам тут вільно її вивчати, плекати. Ми маємо тут уже модерні методи і засоби для цього.

Це питання нашої волі і пильності! Тут нам це можна робити, але ми мусимо хотіти! Це дасть можливість нашому молодшому поколінню, між яким є ба-

МАРТА КАЛИТОВСЬКА

СЕРЦЕ МАТЕРІ

На базарі продавали серце;
нефоремне, скипіле кров'ю.

Казали, — серце матері.

Казали, — діти винесли,

казали, — зайве.

Не з каменя,

але неперебійне,

невтомне, неоманне.

Ну, серце, що ти можеш?

Чого ти? Серце...

Кому ж потрібна

колискова пісня

у час ракет?

І золота усмішка?

Дорослі ми

і без твоїх порад.

Світанки втулені в рукав,

без місячної зради...

Зорі з півночі і зорі з півдня

не поспішайте над базаром.

Очі незрячі недобачать.

Там серце...

Світлотіні. Поезії. Видавництво "Сучасність", 1987.

гато таких, які цікавляться літературою, люблять поезію, але не знають рідної мови настільки, щоб читати таких великих поетів, як Стус, Сверстюк, Світличний, Калинці і багато інших. А з другої сторони, яке ж велике значіння для України, для наших земляків, має те, що молодь, яка приїжджає туди із різних континентів світу, говорить по-українському.

Є ще друге питання. Ми подивляємо (навіть коли критикуємо) приїжджих вчених, мистців, інтелектуалів. Але буває, що появляються між нами й інші, ті, для яких в Україні тепер творять "Товариства рідної мови". Це ті, яким вкрали рідну мову і рідну культуру, хоч не зуміли знищити їхньої національної свідомости. Це, наприклад, хлопці, які служили в армії і боролися в Афганістані із не своїми ворогами, але з ворогами "власність імущих". Вони втекли, бо не могли стерпіти примусу нищити безборонних дітей і жінок. Їм утеча не далась легко, але після довгих і важких переживань деякі з них опинились між нами. Вони тут, самотні, опущені. Їм потрібна не так фінансова поміч, як душевний контакт, підтримка, щоб не чулися чужими, загубленими в чужому оточенні. Їх болить те, що говорять "суржиком", бо не дано їм було вивчити рідну мову, але їх слова мають глибокий зміст. І до них теж треба підійти з холодним розумом (щоб зрозуміти обставини в яких росли) і гарячим серцем (щоб відчути, що вони для нас рідні).

У.Л.

СТРАДАЛЬНІ МАТЕРІ

Поет, пройшовши важку 10-літню долю в роздумуванні над долею української землі та стражданням її населення, передусім жінок, чийх синів окупант виривав з рідної хати, щоб загарбувати чужі країни, створив образ української матері-страдниці у двох кінцевих поемах: "Неофітах" і "Марії".

Алкидова матір змальована зовсім інакше, як слабі жіночі постаті ранньої поезії, що ставали жертвами поміщиків чи москалів, які залишали їх напризволяще. Алкидова матір і сильна, і праведна жінка. Вона старанно виховує свого сина — одинака, батьком якого є римлянин, але батька поет не показує. Вона виховує свого сина як грека і називає грецьким ім'ям Алкид. Тут поет нав'язує до мішаних подруж, що за Шевченкових часів було вже частим явищем.

Алкидова мати і син ведуть життя чесне і скромне в порівнянні з римлянами-наїздниками, що живуть розкішно та неморально. Юний Алкид часто ходить у святий гай, де зустрічається грецька молодь. Тут відбувається його перша зустріч з апостолом Петром:

— *Благо вам!* —
Сказав апостол утомлений
І оргію благословив.
І тихим, добрим, кротким словом
Благовістив їм слово нове,
Любов, і правду, і добро,
Добро найкращеє на світі —
То братолюбіє. (Неофіти III)

Юному Алкидові припали до серця слова апостола Петра і він вирішив йти за Петром і служити новому правдивому Богові братолюбія. Після смерті св. Петра починаються переслідування християн-неофітів і трагедія Алкида та його матері:

...І син
Алкид, твоя дитина,
Твоя єдина родина,
Любов єдина твоя,
Гниє в неволі, в кайданах.
А ти, прескорбная, не знаєш,
Де він конає, пропадає!
Ідеш шукать його в Сибір
Чи ... в Скифію... (Неофіт VI)

Матір Алкида бачить сина ще два рази:

...На галері
Везуть твого сина
З неофітами в кайданах.
А твоя дитина

*Ще й до щогли прикована —
Не неофіт новий,
А апостол великого
Христового слова...* ((Неофіти, X)

І вдруге бачить сина на арені:

...А син твій гордо на арену,
Псалом співаючи, ступив.
І п'яний кесар, мов скажжений,
Зареготався. І леопард
Із льоху вискочив на сцену,
Ступив, зирнув... і полилась
Святая кров. (Неофіти, XIII)

Уночі мати Алкида дожидає під брамою Колізея, щоб відпровадити сина над Тибр, куди невірники скидали трупи мучеників:

*Дивилась, поки не осталося
Живого сліду на воді.
І усміхнулася тоді,
І тяжко, страшно заридала,
І помолилась в перший раз
За нас Розп'ятому. І спас
Тебе розп'ятий Син Марії.
І ти слова його живії
В живу душу прийняла.
І на торжища і в чертоги
Живого істинного Бога
Ти слово правди понесла. (Неофіти XV)*

Алкид і Алкидова мати стали носіями Христової правди та рівночасно Шевченкової правди, тим більше, що серед живих людей, своїх приятелів знайшов поет їх втілення в матері Миколи І. Костомарова — Тетяні Петрівній, яку Шевченко називає "найщасливішою і найблагороднішою матір'ю найпрекраснішого сина" в "Журналі", (31 серпня 1857 р.), а її горе після арештування Кирило-методіївців змалював у поезії "М. Костомарову", написаній під час слідства 19 травня 1847 р.

*Дивлюсь: твоя, мій брате, мати
Чорніша чорної землі
Іде з хреста неначе знята...
Молюся, Господи, молюсь!
Хвалить Тебе не перестану,
Що я ні з ким не поділю
Мою тюрму, мої кайдани!*

Альтруїзм Тараса Шевченка досяг у поезії присвяченій "Костомаровому" найвищого рівня, безмежної

ПОЧЕСНА ПОСАДА

Сьогодні відвезла я мою одиначку до Нью Йорку, до гуртожитку при Барнард коледж Колюмбійського університету.

Ранок був хмарний, осінній, такий був і наш настрій. Прощання було коротке. Я поцілувала мою дочку і сказала їй:

"Ти тепер самостійна! Уважай на себе!" В її очах мерехтіли сльози:

"Добре, мамо!"

Я обернулась, щоб не заплакати і закликала ще: "Подзвони до мене завтра!"

Попрямувала я на паркувальну площу, оглянулась. Вона ще стояла, я помахала рукою і вона підняла руку. Знайшовши авто, сіла та й поїхала додому, до Нью Джерзі.

Думки залишились біля дочки. Так, вона тепер на порозі нового життя. Вона дасть собі раду! Відбула вже дев'ять пластових таборів, два новацькі, п'ять юнацьких, а два останні роки була вже в булаві... Але ж це було рідне, українське довкілля — підказує сумнів. А тепер чуже, не чути рідного слова. Будемо дзвонити до неї кожного дня. Чого ж журитись? Вона розумна й сильна! Хай зустрічає життя!

Аж тепер зможу посвятити більше часу моїй професії, моїй кар'єрі. Можна спеціалізуватися, можна писати, можна творити...

Оце буду ходити по хаті сама. Не почую ранком питання:

"А яка погода? Що вдягнути? А хто везе мене? Ти, чи тато? А скільки ще часу? Щоб не спізнитись!"

А часу тепер багато буде! І зроджується в мене почування, що я втратила найкращу посаду, найцінніший авторитет, авторитет матері, не почую тепер:

"Так каже моя мама!" І вже не зможу піти до близької крамниці, щоб купити морозиво для моєї найдорожчої донечки!

Подружжя і материнство — це найпочесніше завдання в житті кожної жінки! Це майже завдання самого Сотворителя, що оформлює і вирізьблює нову людину! Нову генерацію! Материнство перевищує усі завдання-професію, кар'єру, багатство, а може навіть страждання в'язнів сумління? Перевищує усі досягнення, бо оформлює те, чого ще не було — нову людину, якої досягнення будуть і нашими материнськими досягненнями, досягненнями нашого народу і його майбутности, а їхні невдачі — нашими невдачами. Дитина — це найбільший скарб. І від матерів у першу чергу залежить, чи вона стане жемчужом, чи каменем.

А-В-Б

Докінчення: СТРАДАЛЬНІ МАТЕРІ

любови до ближнього, до друзів, до всього народу, якому поет в цілості присвятив своє життя.

Шевченко йде ще далі: він малює матір, українську матір, яким не має числа, що в довгій неволі України оплакували долю своїх синів-героїв і передавали їхню легенду новим, майбутнім поколінням. "МАРІЯ" матір — це українська матір, яка, після смерти сина, стає носієм ідеї любови і братолюб'я і тому ідея правди не гине разом з героєм, а живе й оживає в кожному поколінні, вирощувана матерями кожного покоління, і особливо матерями синів-героїв.

*Брати його, ученики,
Нетверді, душеубогі,
Катам на муку не дались,
Сховались, потім розійшлись.
І ти їх мусіла збирати...
Отож вони якось зійшлись
Вночі круг тебе сумувати.
І ти, великая в женах!
І їх униніє і страх
Розвіяла, мов ту полову,*

Своїм святим огненным словом!

Ти дух святий свій пронесла

В їх душі вбогії! Хвала!

І похвала тобі, Маріє!

Мужі воспріянули святії,

По всьому світі розійшлись.

І іменем твогого Сина,

Твоєї скорбної дитини,

Любов і правду рознесли

По всьому світу. Ти ж під тином,

Сумуючи, у бур'яні

Умерла з голоду. Амінь. (Марія)

Марія, пройшовши Голготу, вірить у воскресення Ісуса, вірить у воскресення його правди, любови і братолюб'я; вона ще сильніша як матір Алкида. Вона йде до апостолів, товаришів свого сина і визнає їх продовжувати ідеї Розп'ятого, бо вона вірить свято у перемогу правди і любови.

Марія вмирає "небовзята", забута, як умирають матері українських героїв, борців за волю і правду. Тому Шевченко поставив її на найвищому п'єдесталі усіх зображених ним матерів.

УЖЕ МАБУТЬ ВЕСНА...

Уже мабуть весна, бо на вуличнім перехресті знову появився невеликий, сірий чоловічок. Чоловічок стоїть за високим дерев'яним візком і продає квіти. Не екзотично вишукані, аж непристройно пишні, такі, що за скляним вікном квітярні, — бо для них весна може бути і взимі, — а ці звичайні, ще пахучі вологою землею, що так просто розквітають у першому весняному леготі вітру. Із зеленого безладдя стріляють угору гостролисті червоні тюльпани, соромливо жмурять вії жовтоокі нарциси — бо, може, ще завчасно? — сиплеться дрібним квітом золотодощ, а під пухнатими базьками ледви видно блідофіолетні пуп'яшки, які повинні б пахнути, але чомусь не пахнуть.

У довгій перспективі вулиці — блідолисті дерева ув'язнені в асфальтових обіймах. Тріскають брунатні бруньки і полошать стадо радісних горобців, що у пурхливому зриві креслять навскіс ще ясноголубе, ще холодне небо. Вже майже весна.. З широко відкритої шкільної брами біжать діти обвантажені зимою і вітамінами. Летить угору тепла шапка, скрутився на хіднику червоний загублений шалик. Там, на розі, під молодим, голим деревцем — скупчений гурт хлоп'ячих чуприн, котяться мінливі скляні кульки у справних малих долонях — хто казав, що вони скляні? Вони на вагу золота! — і нагло розприскується у сонці вільний радісний сміх.

Якраз проходить вулицею дрібна, сива пані, що несе обважнілу, плетену торбу. Йде обережно, бо вітряний подув майже підхоплює її у теплому розгоні; зупиняється біля дерев'яного візка, легенько торкає золотаве дрібноквіття і вагається, — обважніла практичним добром торба ніяк не йде впарі з купівлею квітів! — але вже простягає руку з монетою і усміхається, властиво усміхаються обидвоє, і пані — і золотодощ. На кам'яній лавці біля зупинки з написом "стоп", лежить, дримаючи, людина з торбами. Споловіла накидка, що колись була справжнім плащем, служить за вигідну підстілку, паперова торба під головою, друга дочеплена до жилавої руки. Темне, в густому зарості лице, звернене просто в сонце, усміхається беззубо у звільненій теплом благодаті.

Уже хіба весна.. але чи вона залишиться ще одною звичайною порою року, такою як літо-осінь-зима? Чи може, бодай на час заверне дорослі роки і дозволить нам усміхнутися так просто, як діти, так, як колись? Може — зробимо бодай раз щось інакше, не конечно дуже доцільне і розумне, от хочби гляньмо ввечорі на міське небо, де по далеких розсипаних зорях срібно котиться забутий місячний дукач. Або, — коли наш унук прибіжить додому пізно, зовсім пізно, — подерта штанка "церковного" одягу, запах вітру і свіжої землі — не кажім суворо "Де ти був?",

ЗЕЛЬМАН

Закрутився світ безкрай,
зелень на землі й на небі.
Ой, дівчатам заплітають
у волосся сонця гребінь.

День зелений, день хрещатий,
герці радісних лошат.
В пісні важко передати
те, чим крилиться душа.

Їде Зельман білим возом,
тропарями дзвонить ранок.
Ой, скажи, весільна лозо,
чому в серці хмільно й п'яно.

ЗЕЛЕНА ЄВАНГЕЛІЯ

Весна, неначе карусель,
на каруселі білі коні.
Гірське село в садах морель
і місяць, мов тюльпан, червоний.

Стіл ясеновий, на столі
слов'янський дзбан, у дзбані сонце.
Ти поклоняйся лиш землі,
землі стобарвній, наче сон цей!

але погляньмо в минуле і, може, відшукаємо таку саму малу постать у давно призабутій молодій весні.

І коли доня, дивно мовчазна, мине байдуже радію і телевизор і сяде біля вікна в півтемній кімнаті, забудьмо на час про її завтрішний іспит і математику, бо, може в неї дзвенить щойно почуте слово і вперше розквітає серце?

У теплім колі настільної ляmpi гляньмо уважно на посивілу, втомлену голову. Це нічого, що запали щоки, і дещо змінився цей різкий, мужеський профіль. І може схопимо понад окулярами відблиск давніх очей, таких самих, як тоді в парку коли розсипався над нами перший зелений дощ? І — зовсім можливе, — що прив'яле жіноче обличчя (ще залишилися сліди давньої краси!) — роз'ясниться молодою, чарівною усмішкою, загубленою колись в останньому весняному вальсі.

Хтось безнадійно самотній? Адже ж стоїть у нього стара майстерна скринька пам'яті, ще ніхто не загубив її у далеких мандрівних дорогах! Відкриймо її обережно ключиком туги, і повіє теплий молодий вітер, запахне весною колись дарована квітка, роздзвониться сміхом цей єдиний у світі голос... І ще одне... купім у сірого чоловічка на перехресті малу китицю фіялок, от так собі, без ніякої особливої причини, і подаруймо її комусь, неконечно сьогодні, може завтра, але зробім це.. бо вже напrawdę весна.

МЕТОДИ Й МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Цей рік проголошено в нас Роком Української Мови, і в зв'язку з цим я хочу поділитися з читачами "Нашого Життя" деякою інформацією, що стосується нових методів навчання української мови, з якими я мала до діла останніх кілька років.

Почну з Лозанівського методу так званої "сугестопедії". Про цей метод я довідалася з передруку статті, яка колись з'явилася в московській "Правді". Там розповідалося, як члени Академії Наук СРСР пересвідчилися на власному досвіді, що метод Лозанова, болгарського психолога й психіатра, дійсно дає надзвичайні результати. Згодом я довідалася, що цим методом користуються євреї, які готуються до еміграції з СРСР і хочуть якнайшвидше оволодіти англійською мовою. І, нарешті, мені попалося до рук книга про Лозанова і його метод двох американських журналісток, які поїхали в Болгарію й на власні очі побачили працю лозанівського інституту та його викладачів. Отже, коли я почула, що в Сан Франциско існує школа, де навчають вчителів, як вживати цей метод, я туди поїхала й пройшла кількадесяттих семінар під керівництвом професора Шмідта (це колишній університетський викладач німецької мови, який залишив працю, щоб заснувати свою школу). Після цього я побувала в університеті в Айові, де відбувся семиденний курс навчання сугестопедії, а крім того пройшла ще один тижневий курс Шмідта, який він провів у Нью Йорку. Загалом, мій двотижневий "вишкіл" був достатній, щоб ознайомитися з основами сугестопедії, але не йшов у порівнянні до тримісячного курсу, якого вимагає сам Лозанов від своїх учителів у Болгарії (справа полягає в тому, що доводиться не так навчатися, як перевчатися). Як би не було, я вирішила спробувати провести експериментальний курс української мови за лозанівським методом у нас в Мічиганському університеті (до речі, університет дав мені гроші на мій "вишкіл").

Коротко розповім, у чому полягає сугестопедія. Лозанов переконався, що для кращого запам'ятування будьякої інформації необхідно примусити працювати обидві півкулі нашого мозку (звичайно при теперішніх методах навчання, ми вживаємо лише ліву півкулю). Права півкуля реагує на музику, барви, форми, рух, міміку, запахи, дотик, при чому реагує спонтанно, підсвідомо. Вона постійно збирає інформацію про наше довкілля і складає її десь у куточках підсвідомості. Цю інформацію можна видобути шляхом гіпнози, але Лозанов вирішив знайти метод, яким людина могла б сама засвоювати й вживати

нову інформацію — і ось так зародилася ідея само-сугестії, яку вчитель тільки легко підштовхує, спрямовує. Наприклад, перед лекцією вчитель вивішує по стінах нові правила. Учні приходять, сідають — їм ніхто не каже звертати увагу на цю нову інформацію, але кожний краєм ока її завважив і права півкуля її миттю занотувала. Наступного разу вчитель цю інформацію виводить до свідомості, демонструючи учням, що вони вже по суті все це знають (одна з провідних думок Лозанова це переконувати учнів, що вони все вже знають, все вже або бачили або чули й лише мають собі "пригадати", що на це здібна кожна людина, бо немає таких, у яких би не було мозка з його правою півкулею, що автоматично все занотовує: оце і є та сугестопедія, яку вживає вчитель). Для кращої сугестопедії вчитель вживає музику, приносить до класу квіти, картини, взагалі барвисті речі. Вживає експресивних рухів та міміки, вживає особливих інтонацій (то говорить майже пошепки, то підносить голос до риторичних вигуків, драматизуючи текст). Учні зі свого боку беруть жваву участь у вивченні матеріалу — встають, розігрують сценки з новими діялогами, грають у різні гри з м'ячем. Це все часом скидається на заняття в дитячому садку — усім весело, як дітям, (інфантилізація — це ще один винахід Лозанова). При цьому створюється невимушена атмосфера, зникає ніяковість, усі почувують себе як товариші в цьому веселому процесі, який разом з тим дає чудові висліди (поряд з "інфантилізацією" цим дорослим людям увесь час даються докази, що вони вивчають надзвичайно легко й швидко новий матеріал). Замість іспитів учні мають самі скласти діялоги, вивчити їх та виконати як п'єсу. Немає ніяких домашніх завдань: замість них, учневі пропонується перед сном кинути оком на список нових слів, включивши при цьому відповідну музику, а вранці, як тільки прокинеться, зробити те саме. Тому що кожному з нас, включно з учнями, все це здається неймовірним, треба постійно переконувати учнів — і самого себе — що все це можливе й природне — і не просто "вмовляти себе", а переконуватися на фактах. Наприклад, я бачила фільм, знятий в Київському інституті кібернетики, де студенти вивчали кілька мов нараз, дивлячись на екран, на якому з блискавичною швидкістю висвітлювалися вислови усіма тими мовами.

Я сама брала участь у експерименті, де нам запропонували двадцять нових слів (їх було взято з Вебстера, але це були якісь староанглійські вислови, яких ніхто з присутніх не знав). Ми один раз їх почу-

ли, потім прочитали, потім ще раз почули в іншому порядку, а тоді мусіли відгадати, яке пояснення, що означає (пояснення були надруковані, а нові слова ми чули й мали вписати самі). З двадцяти слів я, на своє здивування, запам'ятала усі двадцять! І то за яких півгодини, без жодної напруги уваги чи пам'яті (більшість учасників також запам'ятала майже всі слова). Мій досвід зі студентами був дуже цікавий. Хоч я мала з ними лише одну годину денно — навіть менше, 45 хвилин — замість трьох годин, які пропонує Лозанов, вони всі навчилися читати й говорити і навіть писати в обсязі приблизно першого навчального курсу звичайних викладів мови. При цьому товариська атмосфера була така виняткова, що студенти залюбки приходили до класу, зустрічалися поза класами і ніяк не хотіли перейти до "нормальних" методів викладання, так що мені довелося викладати цим методом два роки. Я з вислідів була не вповні задоволена, але студенти були в захопленні. Мушу сказати, що мені доводилося готуватися до кожної лекції години по три. Я складала тексти (діалоги), граматичні пояснення з малюнками, різного роду гри тощо. Кожного дня, після лекції я зазначала, які вправи були вдалі, а які йшли мляво. Під час лекції вчитель мусить бути увесь час свідомий того, як реагують студенти, чи вся їхня увага зосереджена на матеріалі, чи не починають вони втомлюватися або нудьгувати. Треба кожну лекцію вести, як диригент або театральний режисер. Така праця вимагає творчої уяви, а також великої нервової напруги. Лозанівські вчителі звичайно по трьох місяцях дістають перерву. Підсумовуючи хочу твердити: метод Лозанова чудовий, цікавий, це метод майбутнього, але я його не можу рекомендувати вчителям у звичайних школах зі звичайною програмою та вимогами. Можливо, що хтось зацікавиться цим методом і спробує вжити його десь на літніх таборах або школах.

Тепер про зовсім інший метод: індивідуалізованого навчання під керівництвом учителя. Цей метод розробив і удосконалив Леон Тварог, професор Огайського штатного університету та голова Центру Слов'янських та Східно-Європейських Наук того університету. Сам поляк з походження, Леон Тварог перше розробив польські матеріали, а, згодом задумав скласти навчальні матеріали — для всіх слов'янських мов і створив для цього спеціальний проект (фонди на це дала держава). Мене було запрошено як автора підручника української мови, який вважається найбільш поширеним з усіх поза межами України (нещодавно вийшло вже третє видання з трьохтисячним накладом). Згідно з плянами Тварога співучасники проекту мали скласти індивідуалізовані матеріали на базі вже існуючих підручників. Мій підручник, що його видав Канадський Інститут Українських Студій ще 1980 року, сприймався різними педагогами по-різному: одні вважали його надто перевантаженим граматично-лінгвістичною

інформацією, інші, навпаки, вважали це за плюс (наприклад, викладачі Гарвардської літньої школи українознавства впродовж багатьох років вживали його на своїх курсах української мови). Коли почалася праця над індивідуалізованими матеріалами (скорочено ІМ) наша українська група, тобто я і Валентин Болен, мій колишній студент, який в той час викладав українську мову в Огайському університеті, порадилися й прийшли до висновку, що при складанні ІМ варто виправити будьякі недоліки підручника, пристосовавши його до "пересічного" студента, який, можливо вивчатиме українську мову за цими матеріалами самостійно, без допомоги вчителя. Отже, деякі правила ми спростили, інші, навпаки, поширили прикладами, а деякі взагалі усунули (учень одержував точні вказівки, які правила й вправи до них він має вживати — чи з підручника чи з нових матеріалів). Наша праця полягала головним чином у тому, що ми склали нові вправи, які надаються до індивідуалізованого методу навчання. Такі вправи було розроблено до кожної з 20 лекцій підручника і до них складено "ключ", тобто подано відповіді для самоперевірки. Багато нових вправ було розраховано на усне мовлення — діалоги з учителем, відповіді на питання до текстів або малюнків (тексти записано на магнітофоні), вільний переказ прочитаного матеріалу, тощо. Для поживлення процесу вивчення нових слів ми ввели ребуси та кросворди. При цьому ми мали можливість подати багато додаткового матеріалу в формі фотографій та різного роду інформації про Україну — її мешканців, її історію та культуру.

Підручник вийшов як малий довідник з українознавства і одночасно міг виконувати ролі початкової читанки. Для вчителя ми склали окремий довідник з вправами, матеріалами для перевірки та відповідями. Перші ІМ були готові влітку 1983 року й охоплювали перші десять лекцій підручника. Наступного літа праця продовжилася в іншому складі: замість Болена до української групи увійшли проф. Юрій Перфецький з Коледжу Ля Саль (Пенсильванія) та Катерина Довбенко, викладачка української мови Пітсбургського університету. Спільними силами ми закінчили працю над рештою підручника. Цим разом, за ініціативою Юрка Перфецького, до всіх матеріалів було складено показник дієслів з основними формами та керуванням (цю вартісну роботу Юрко виконав сам і її було видано окремо, як додаток). Крім того, інший додаток містив у собі різноманітні вислови часу, ще один подавав приєменники з прикладами їхнього вживання, і, нарешті, для любителів спорту Юрко, сам спортсмен, склав список української спортової термінології. Коли працю було закінчено, Тварог вирішив продовжити проект і скласти підручник для тих, що вже оволоділи основами граматики й хочуть удосконалити своє знання мови, головним чином поширити запас слів. Цією частиною проекту зайнялися ми з Катериною Дов-

бенко влітку 1985 року. Згідно з задумом Тварога ми всі мали вживати як матеріал статті з сучасних газет і журналів, які сьогодні виходять в Україні (це саме стосувалося й інших проектів — польського, чеського, болгарського, сербохорватського та мадярського). Отже, ще перед від'їздом до Колумбуса я зайнялася читанням "Радянської України", "Радянської Жінки", "Науки й культури" і т.п. Вишукувала цікаві теми, оминаючи політику, робила ксерокопії. Катя зі свого боку готувала матеріяли, і коли ми зустрілися, почали обмірковувати, що включати. Зробили список загальних тем: здоров'я (медицина, харчування), радіо і телебачення, одяг (моди, народне убрання), мешкання (село й місто, характерні українські будівлі), техніка (лазери, кібернетика), тваринний світ, море, українське образотворче мистецтво (сучасне й традиційне), вишивка (Решетилівська фабрика килимів), бджільництво та багато інших. Підручник вийшов грубезний (понад 400 ст. з багатьма фотографіями і, звичайно, вправами, здебільша лексичного типу, але також і стилістично-синтаксичними, включаючи пояснення слововжитку).

Тепер усі ці матеріяли можна набути в Огайському університеті (дивися подану нижче адресу). Професор Тварог рекламував свій проект серед американських славістів, навіть створив спеціальну секцію, присвячену індивідуалізованому навчанню (сьогодні в Огайо діє програма навчання по телефону, яка включає і українську мову). Тварог повідомив мене, що українські матеріяли в нього замовили у Вашингтоні для вивчення української мови дипломатами (мабуть ті, що сподіваються одного дня працювати там у Київському американському консульстві). Замовляють і університети й окремі приватні особи, отже матеріяли існують, замовляйте їх і вживайте (якщо вони вам до вподоби, звичайно). Я сама користувалася цими матеріялами, викладаючи українську мову в нас в університеті. Студенти всі без винятку були задоволені і методом і матеріялами (більшість студентів були не українського походження). Мушу попередити: для самостійного навчання потрібно настирливості, дорослості й самодисципліни, як, зрештою, і при всякій самостійній праці.

Підручник *Modern Ukrainian* треба замовляти в українських книгарнях (у нас у Мічигані ми замовляємо в крамниці п. Степана Климишина). Кошт — 8 дол., адреса:

Ukrainska Knyharnia
4340 Bernice St.
Warren, Mi 48091
Tel. (313) 754-0576

або

Libraries Unlimited, Inc.
P.O. Box 3988
Englewood, CO 80155-3988
Tel. (303) 770-1220

Касети до підручника замовляти в Мічиганському університеті:

Language Laboratory
MLB, University of Michigan
Ann Arbor, Mi 48109

Комплект касет (12) коштує 69.50.

Огайські матеріяли замовляти в Огайському університеті:

The Ohio State University
Foreign Language Publications
222 Dulles Hall
230 W. 17th Avenue
Columbus, OH 43210
(614) 292-3838

Для тих, хто цікавиться лозанівським методом, подаю коротку бібліографію:

a) Georgi Lozanov, *Suggestology and Outlines of Suggestopedy*, an INTERFACE book, publ. by Gordon and Breach, New York, 1978 (3rd ed. 8) (Gordon and Breach Science Publishers Inc., One Park Ave, NY 10016).

b) Allyn Prichard, EdD, Jean Taylor, *Accelerating Learning: The use of Suggestion in the Classroom*; Academic Therapy Publications, Novato CA (20 Commercial Blvd, Novato, CA 94947), 1980.

c) Philip Miele, *Suggestopedia: Easier learning the natural way* Utopia Unlimited Publishers, Box 264, Sandy Spring, Maryland 20860, 1980.

d) Tony Buzan, *Use Both Sides of Your Brain*, a Dutton paperback, (2 Park Ave, NY. 10016), 1983 — revised edition.

e) Donald H. Schuster, Ray Benitez-Bordon & Charles A. Gritton, *Suggestive, Accelerative Learning and Teaching: A Manual of Classroom Procedures Based on the Lozanov Method*, SALT, Box 1216 Welch Station, Ames, Iowa 50010, 1976.

ЗОЛОТІ ДУМКИ

Щастя не залежить від майна і не від золота, а почуття щастя живе в душі.

Той живе — хто вдоволений з життя.

Самовдоволення дає щастя.

Як не можна прив'язати корабля одним якором, так не можна прив'язати життя до однієї надії.

Пам'ятаймо, що ми є тільки акторами у п'єсі, яку провадить режисер.

Людина є багата не своїм майном, а тим, без чого може з гідністю обійтися.

З грецької мудрости
подає Х.Н.

ВИСТАВКА ФЕОДОСІЯ ГУМЕНЮКА В НЬЮ-ЙОРКУ

З третього червня 1989 р. в Українському Музеї у Нью-Йорку експонуватиметься виставка малярства Феодосія Гуменюка. Він народився 6 вересня 1941 р. в с. Рибчинці Уланівського р-ну Вінницької області.

Мистецьку освіту здобув у Дніпропетровському художньому училищі та в Ленінградському інституті живопису, скульптури та архітектури ім. І.Ю. Рєпіна. Після закінчення інституту з 1971 року викладав у Вищому училищі прикладного мистецтва ім. В.І. Мухоміної (Ленінград). У 1975-1976 роках був організатором двох виставок українських мистців нонконформістів у Москві. Персональні виставки Феодосія Гуменюка відбулися в Чехословаччині (1974), Канаді (1979, 1980, 1983, 1984), а 1988 року — у Львівському відділенні Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР та Київському Державному музеї українського народного декоративного мистецтва (на території Печерської Лаври).

Останні дві експозиції стали на Україні відкриттям несподіваного, донедавна немислимого мистецького явища. Феодосій сміливо порушує "табу", протиставляє свою творчість казенній ідеології, яка маскувала паплюження першооснов української культури розмовами про замилування "старовиною" та "ідеалізацію патріархальщини".

Хоча більшість картин Феодосія пов'язана з історичною, побутовою, обрядовою тематикою, на перший погляд віддаленою від реалій сьогодення, він слушно вважає, що "...через сучасне пластичне рішення в моїх творах відбивається те, що властиве нашому часові і те, що властиве мені". Справді, чи не найпомітніша риса сучасності — турбота про збереження життєдайного зв'язку поколінь, про цілість духовного світу сучасника, що успадковує культурні надбання батьків і дідів, примножуючи їх для нащадків.

За двохвіковою традицією петербурзької громади земляків, рання творчість художника зігріта ностальгічною любов'ю до далекої України, куди він щоліта виїздить на вакації до своїх покинутих порогів, круч із садами і вишнями. Ностальгія — потужний чинник творчості. Щоб відчути ностальгію, не обов'язково їхати далеко від Батьківщини. Досить у себе вдома занедбати природу, рукотворні пам'ятки й живі корені культури... Вже сама назва програмного твору "Вірність Україні" (1972) — виклик мистця тогочасним погромникам української культури.

Феодосій Гуменюк. Зелені свята. 1976. Полотно, олія. 86×82.
Feodosii Humeniuk. Whitsunday (1976), 86 cm×82 cm. Oil).

Натюрморти, фланковані гірками — "пещадками", як на іконах, — то відкриття співмірності традиційного священного образу й традиційної побутової речі.

Малярство Феодосія розвивалося в 1970-1980 роки від лірики до епіки, від фігуративності до абстракції, що синтезує його сприйняття народної орнаментики. Він сплавляє в органічну цілісність найвищі досягнення української культури — розквіт візантійських традицій у Київській Русі, патос козацького барокко, вишукану ретроспекцію бойчукістів, модерно трансформує кольористичні відкриття венетіанців...

Образи Івана Мазепи, Павла Полуботка, Гонти й Залізняка, поетика фольклорних свят і християнська символіка українців знаходять у нього самобутне розв'язання новочасними малярськими засобами.

Після довгих років замовчування й цькування, 1988 року і на Україні, нарешті, з'явилися прихильні статті ряду мистецтвознавців і журналістів, які від-

Феодосій Гуменюк. Різдво. 1988. Полотно, олія. 95×80
 Feodosii Humeniuk. Christmas (1988). Oil. 95 cm×80 cm

дають належне талантові й мужності мистця, що не поступився своїми принципами, вперто протистояв офіційному сервілізмові.

Гнаному й переслідуваному Гуменюкові аж до минулого року відмовляли в прийомі до Спілки художників СРСР, членство в якій обіцяє мистцям бодай мінімальний соціальний захист, принаймі можливість дістати гостро дефіцитні в тій країні знаряддя та матеріали для малярства. Моральна перемога Феодосія наразі не поліпшила його скрутного існування він досі не може повернутися на Україну за браком житла, мешкає в Ленінграді разом з дружиною та дочкою в єдиній кімнаті "комунального апартаменту", де кілька співмешканців мають спільну кухню та лазничку.

Проте горбачовська "перебудова" вже дозволила йому побувати в Парижі й Канаді. Тепер чекаємо нашого славного козацького маляра на відкриття його персональної виставки в Нью-Йорку.

Виставка експонуватиметься з 3-25 червня 1989 року. 4 червня та 24 червня — закриті дні експозиції.

ІВАН ГНАТЮК

«КОБЗАР»

Коли окраєць житняка
 Мені було давала мати,
 Я мусив спершу показати,
 Чи не брудна моя рука.

Як жебраки, ішли не раз
 Голодні, орні переднівки,
 І хліб святим ставав, бо тільки
 Він боронив від смерті нас.

А коло хліба на столі
 На самотканій скатертині,
 Лежала книга, як святиня:
 Людські надії і жалі.

То був "Кобзар". Його не міг
 Ніхто, не вмивши рук, узяти,
 Бо він — святий, казала мати,
 Він смерть народу переміг!

Його, мов хліба в чорний час,
 Просили в позички сусіди,
 Зціляючи серця завсіди
 Тим словом, що прорік Тарас!

Передрук з журналу "Наше Слово", Варшава, 8 березня 1987 р.

*****

100 ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

В місяці березні і квітні вплинуло:

Округа Нью Йорку	500.00 дол.
62-ий Відділ СУА Глен Спей, Н.Й.	100.00 дол.
В рубриці "Замість квітів і подяк"	30.00 дол.
.....	
Разом	630.00 дол.
Досі вплинуло	83.640.00 дол.
Разом	84.270.00 дол.

Замість квітів на могилу **бл.п. Ольги Городиської** на фонд О. Лотоцької пересилаємо даток 30.00 дол. В тому д-р Юрій і Оксана Годованці — 10.00 дол. Стефанія Хома — 20.00 дол.

ПАВЛИНА ВОЛЯНСЬКА, ЖІНКА —ПІОНЕРКА

В публікаціях, що появилися дотепер про початки української еміграції в Америці майже зовсім не згадують жінок. Це, мабуть, тому, що їх було в той час дуже мало, а ті, що були, не мали будь-якої освіти та поза домашніми обов'язками не думали про активну участь у зорганізованому житті наших перших громад. Боротьба за щоденний хліб і суцільний брак інтелігенції, в тому також освічених жінок, не сприяли розвитку громадського життя серед піонерів. Тому приїзд о. Івана Волянського і його дружини до Шенандоа вважаємо знаменною подією, від якої починається історія нашої еміграції у цій країні. Як він був тут нашим першим священиком, так вона була першою освіченою жінкою серед наших емігрантів. Їй присвячуємо цю скромну статтю.

Павлина Волянська народилася 1861 року в родині о. Юліяна Ганкевича, спершу сотрудника в Тернополі, пізніше пароха села Красне біля Теробовлі (чи Скалата?). Про її шкільні роки не маємо покищо докладних інформацій, однак припускаємо, що, як нащадок визначної священичої родини Ганкевичів, вона мала середню освіту. У 1880 році вона одружилася з о. Іваном Волянським і помагала йому на парафіях у Городку, Крилосі, Настасові, Луці і Яблонові, де він був адміністратором після смерті свого батька, о. Якова. Часопис "Батьківщина" від 2/14 березня 1890 року подавав, що "вона була такою товаришкою, такою супругою, що готова була поділити з ним усяку роботу, труд і змагання, у всьому йому могли, а і не в однім випадку виручити. Щодо роботи, поради й науки поміж жінками, то це її виключна заслуга. Кімната Павлини Волянської була завжди нароствір для руських жінок. Так як по товариських кімнатах сходилися мужчини з о. Іваном, так знову жінки сходились у кімнаті пані Волянської."

Приїхавши з о. Іваном до Шенандоа в грудні 1884 року, вона від самого початку помагала йому в його нелегкій праці. Після того, як польський, німецький і ірландський священики не дозволяли нам відправляти Служби Божої у їхньому костелі, Павлина Волянська приготувала в коридорі винаймленої Керн Голл у Шенандоа вівтар, і там при великій участі наших емігрантів-піонерів о. Волянський відправив 18 грудня 1884 року першу нашу вечірню. З цього приводу місцева американська газета писала, що це був "дуже примітивний вівтар, який складався із звичайного гарно й відповідно удекорованого стола відділеного від вірних перегородою. Перегородка мала три отвори, один посередині й по одному по

боках. По закінченні відправи затягнуто назад відслонені під час неї фіранки, які закривали вівтар від вірних."¹

Павлина Волянська помагала також при видаванні першого українського часопису "Америка" (від 15 серпня 1886), зокрема під час відсутности о. Волянського, пов'язаної з його частими поїздками на розкинені по всій Америці українські поселення. Тоді вона редагувала "ножичками" й приготувляла "Вісті зі Старого Краю". В домі Волянських завжди були якісь гості і навіть американці залюбки заходили до них. Вони знали про працю Павлини, а місцева преса писала, що вона "є пристійною жінкою і гідною помічницею свому чоловікові у світській і релігійній праці."² Денис Пирч писав, що "пані Волянська — це дуже симпатична жінка, правдива лейді",³ а Антін Петровський, один із перших наших поселенців у Шенандоа вказував на те, що "вона гарно співала й учила інших, брала участь у представленнях та все й усюди працювала з мужем".⁴

На жаль, о. Волянського відкликали до Галичини. І це перервало також корисну працю, що її виконувала Павлина Волянська для української громади в Шенандоа. Другого червня 1889 року прощалися з ними обома на залізничній станції маси народу, свої і чужі, а кілька інтелігентів супроводили їх до Нью-Йорку. Вони ніколи не переставали цікавитись життям наших емігрантів в Америці. У Львові о. Волянський зустрічався з Михайлом Павликом і обговорював з ним можливості дальшої розбудови американської Руси, при чому він просив Павлика не згадувати нікому про їхні розмови, щоб про них не довідався митрополит, а в крайньому випадку сказати, що переговори веде Волянська. Зі Львова Волянські виїхали до Острівця біля Теробовлі, куди о. Івана призначили парохом. Також там їхній дім був відкритий для усіх, а під час вакацій до них навідувалася українська молодь з різних сторін.⁵

У 1896 році Крайовий Відділ у Галичині вислав Йосипа Семирадського й о. Волянського до Бразилії для дослідження життєвих умовин тамошніх польських і українських емігрантів. Отець Волянський хотів, щоб його жінка їхала з ними, від чого відмовляв його Семирадський, мовляв, поїздкою до Бразилії вона "виставляє себе на труднощі й небезпеки подорожі по пушах". З цим не погоджувався о. Волянський. Семирадський виїхав до Ріо сам 22 червня 1896 року, а Волянські коротко потім і разом з 800 галицькими емігрантами приїхали кораблем бременського "Ллойда" 21 липня 1896 року до Морро Кас-

СКАЖИ....

Скажи мені: — що на тому боці
останнього

віддиху

твогого?

Мене — на життя кожному кроці —
хвилюють слова питання цього!

В моїй руці — холонула твоя...
Невже таке холодне — там — життя?
Чи життя — там — взагалі існує?
Чи, над нами, уява глузує?
Де живе твоя Душа — де є ти?
Чи мене бачиш? Чи чуєш? Скажи!

Я вдивляюсь — мовчать твої знімки...
Біля них твої сині волошки.
Я їх — знімкам — з нашого городу,
бо туди — де ти — не знаю броду...
Якже ж — тут — жити без тебе, мені?
Приснисть — скажи, як живеться тобі??...

липень 1988

* * *

Ви, що залишили — тут — в горю нас,
щож — там — дарує вам безмежний час?
В Бавнд Бруку — виростає хрестів ліс...
А скільки — сліз і сліз і сліз!
Якщо б сльози піщинками стали —
вже б гори до неба сягали!
Ох, там вже чимало й сліз моїх —
пронизує мармур до уст твоїх.

серпень 1988

ПРИЗНАЧИВ БОГ...

У Твоєму житті,
ми — були — тільки дві!
Єдині-єдині.
Хоч в різній хвилині
Твого життя
була Вона і... я.

Так, твоє рученя,
вперше, в руках мами.
А, твою руку, я —
змивала сльозами...

Як мама пригортала —
зійшло сонце ранне.
Мама —

вперше цілувала.

А я —

Коханий —

востаннє...

Хоч віддаль, роками,
пролягла між нас — дві...
Місце поруч Мама —
призначив Бог мені!

О, так, мій Борисе,
ми тобі єдині!
Твоя мама в першій,
я —

в останній хвилині...

жовтень 1988

тєлльо біля Ріо. Кілька днів пізніше вони й Семирадський задумували відвідати емігрантів у переходовому таборі на острові Ільга дас Фльорес, а потім зложити візиту австро-угорському амбасадорові в місті Петрополіс. Через різні перешкоди візита не відбулась, і тому вони поїхали колейкою на вершок гори Корковадо, звідки вернулись до Ріо пішки, щоб налюбуватися красою природи. По цій прогульці Павлина Волянська почала відчувати болі голови й мала високу горячку, яка увечорі піднеслась до 40 степенів. Це були симптоми жовтої пропасниці, на лікування якої треба було тоді принайменше кілька тижнів. Коли їй дещо полегшало, вона хотіла їхати з о. Іваном і Семирадським до Сао Паольо. В міжчасі Семирадський виїхав туди сам 3 серпня 1896 року, а о. Волянський залишився з нею. Вона померла того самого дня. Її домовину відпровадити о. Волянський і один французький священник на цвинтар у Ріо.

Смерть Павлини Волянської на 35-му році життя

була болючою втратою не тільки для о. Івана, але також для українців Острівця, де 8 вересня 1896 року була відправлена за неї Панахида. Люблена й шанована всіма, вона могла ще зробити багато корисного для своєї парафії та, можливо, відограти важливу роль у молодому тоді українському жіночому русі.

ПРИМІТКИ

1. "The United Greek Church". *Shenandoah Herald*, January 10, 1885, p.4.
2. "A noted character; an American priesthood of one and what he has accomplished". *Shenandoah Herald*, May 30, 1887, p. 4.
3. *Пропам'ятна книга Українського Народного Союзу*, 1936, стор. 280.
4. *Календар Українського Робітничого Союзу на рік 1939*, стор. 89.
5. *Свобода*, 1 жовтня 1896, стор. 1

АРЕШТ

Хата, в якій відбувалися сходи членок ОУН, була під обсервацією тайної поліції. Кожного, хто виходив з цієї хати, сліджено.

Дві молоді дівчини, після сходів, спрямували свої кроки до камениці, де проживала пані Оля. Через десять хвилин вони вийшли звідтіля і були арештовані на слідуючій вулиці.

* * *

Тишу ночі перервав різкий дзвінок від входової брами. Поки пані Оля вдягалась, щоб вийти запитати хто в таку пізню пору розбудив її, на сходах вже чути було численні важкі кроки і роздався другий дзвінок, біля дверей мешкання.

Студентки, які жили в кімнаті поруч з господинею, також розбудились не розуміючи, що трапилось. Дарка вийшла подивитись в коридор. Вона побачила, що в кімнату пані Олі входять по черзі п'ятеро незнаних мужчин, одягнених в цивільне вбрання. Дарка увійшла тихо за ними до кімнати.

"Ви арештовані, пайдьомте с нами", — сказав приказуючим тоном один з прибулих. Дарка зрозуміла, що це тайна поліція чомусь то арештовує господиню і не знати, чи вона скоро повернеться. Тому підійшла до неї та радила взяти із собою дещо з теплої одежі. "Садись, ни с места", — крикнув кагебіст до Дарки. Вона сіла на низький стілець біля фортепіяна. Цей несамовитий крик, якби вона не знати що злого вчинила, повністю спаралізував її. "Работники" КГБ вивели пані Олю з хати, а один з них залишився ще деякий час, нишпорячи і перекидаючи особисті її речі.

Незабаром до хати увійшло троє вояків з рушницями і розтаборились, як для довшої стоянки. Дівчата опинилися під домашнім арештом. Їм не можна було виходити з хати, а їсти не було що, тільки одна бараболя.

Така ситуація тривала три дні. В міжчасі приходили кагебісти і розпочинали з дівчатами різні провокаційні розмови, в такому дусі, мовляв, "какой вам еще 'самостійної' України нада", "зачем она вам" і т.п.

На четвертий день "ангели хоронителі" опустили свої позиції, а через десять днів повернулася до хати пані Оля. На її змученому обличчі малювався вираз безнадійності. Вона говорила мало, а вночі не могла спати.

Кожного дня в певній годині під дверима її мешкання з'являвся представник служби безпеки і забирив її на "прогулянку". Вони ходили по вулицях міста дві-три години. Через кожних десять хвилин (як це вона опісля розказала) супутник повторяв одні й ті ж питання, а вона мусіла на них відповідати. Така

"мила розмова" відбувалася на протязі одного місяця.

На наші запитання, що трапилось, вона не відповідала, бо їй було заборонено щонебудь говорити у цій справі. І тільки одного разу, коли ми обговорювали цю прикру ситуацію, вона несподівано сказала: "Ви ще побачите, що я зроблю. Я так дальше жити не можу".

Щоб якось позбутися виснажуючої безсонниці, пані Оля почала приймати снотворне. Одного дня вона залишилась лежати в ліжку, у неї була легка простуда. Слідуючого ранку пані Оля не вийшла, як звичайно, до кухні і тому студентки рішили принести їй сніданок до ліжка. Коли на стукання в двері не було відповіді, вони заглянули до кімнати, а Дарка голосно покликала господиню по імені — відповіді не було знову. Рома підійшла до ліжка і доторкнулася до руки сплячої. Але й на цей дотик не було реакції. Проте віддих був, більше того, щось клекотало в грудях, на щоках малювався рум'янець — вона виглядала неначе в глибокому сні. На столику біля постелі лежали розсіпані таблетки і стояла шклянка води. Дівчатам це видалось дивним і вони покликали швидку допомогу. Приїхав лікар і забрав пані Олю до шпиталю. В шпиталі через три дні вона померла, так і не прийшовши до притомности.

Лікарське заключення причини смерти було: запалення легень, правдоподібно в результаті отруєння великою дозою люміналу.

Був це випадок, чи заздалегідь обдуманий вчинок, важко сказати (ту таємницю вона забрала із собою в могилу).

* * *

Ідучи за труною своєї хресної мами я згадувала цю вродливу, завжди елегантно вдягнену жінку, яка звертала на себе увагу прохожих. Її очі дивились серйозно, а коли усміхалась блищали якимсь особливо привабливим блиском.

Ніколи не звірювала своїх турбот, але з поодиноких слів та виразу обличчя видно було, що глибоко переживає розлуку з єдиною дочкою, яка виїхала разом з батьком на еміграцію. Нераз, як не ставало на прожиток, продавала щось з біжутерії чи дорогої одежі. Була дуже побожна і постійно відвідувала церкву. Це, що трапилось, було для усіх несподіванкою, бо ніхто не знав суті справи.

Якось одного дня, перед тим, як захворіти, вона рішила звіритись мені, що в неї були дівчата з ОУН, які зарядили свої револьвери і відійшли, а вночі її арештовано. Нічого більше я від неї не довідалась. Яку участь вона брала в роботі цієї організації і вза-

Докінчення на стор. 15

БЕЗІМЕННІ ТРУДІВНИЦІ

В англійській енциклопедії під словом "ода" занотовано, між іншим, таке: "лірична поема придатна до деклямації при деяких формальних okazіях".

За всі роки мого життя я знала дві оди: в польській мові "оду до молодости", мабуть Міцкевича, "О молодосте, подай мені крила" і другу в українській мові Романа Купчинського оду до пісні: "Пісне велична, рідна пісне, в тобі все" і т.д.

Останнім часом прочитала я ще одну оду, правда, написану прозою: "Оду до жінки пирожниці", бо так справді можна назвати статтю Шановного редактора В. Барагури, що появилася минулого літа у "Свободі".

Боже, як врадувалося моє серце! Таки дочекалися. Таки нарешті найшлася щира душа, що як слід оцінила нашу тяжку працю. Але зараз десь на самому дні моєї свідомості зродилось питання: "Нашу працю, то значить чию? Чи я маю право зарахувати себе до гурту тих благородних піонерок? Ні! На превеликий жаль — ні!"

Коли ми скитальці, чи, як нас тоді називали, Діпісти, опинилися на вільній землі Вашингтона, то гуртки пирожниць вже існували майже у кожній парафії, про це ми кожного тижня читали в "Шляху", але багато з нас зі мною включно туди не пхалися. Не тому, що ми не вмiли місити тіста, чи ліпити вареників, ні — причини були інші.

Поперше: назва "пирожниці" чи, як кажуть по-англійськи "pirogі ladies" ніяк не відповідала. За всі роки перебування в таборах ми чейже перейшли "перестройку" не лише політичну чи соціальну, але також мовну. Кожна з нас вже знала, що це, що вариться — то вареники, а пироги печуться (назву "пиріг" замість "пляцок" наше жіноцтво прийняло значно пізніше).

Подруге: за всі таборові часи, наші політичні діячі встигли переконати нас, що ми українські амбасадори і на нових місцях поселення все що маємо робити, це освідомлювати чужинців про Україну. То при чому ж тут вареники? Куди з ними підемо? До Білого Дому? Тоді ми ще не знали, що це зовсім можливе, бо от кілька літ тому, українці в Англії ходили зі Свят Вечірніми варениками до королеви.

А час не стояв на місці. Підросли діти і почалися всякі імпрези: Свічечка, Ялинка, чи якийсь інший Щедрий Вечір. То якже без вареників?

Зійшлися під церквою, почіпили фартушки і закипіла робота. При тому трошки погугорили. Боже! Скільки то політичних проблем порушили в тій гутірці, скільки громадських діячів скритикували, а скільки магістрів зачепили. Яка шкода, що VCR, чи якась інша електроніка, не була ще розповсюджена. Яку неоціненну пам'ятку залишили б грядучим поколінням.

Хоч які добрі були вареники, всіх не можна було з'їсти. Що залишилося розібрали добрі люди за гро-

ші і це дало початок нашому пирожництву. Відтоді кожний раз, коли треба було грошей чи на новий барак на Вовчій Тропі чи на завісу для сцени у церковній пивниці, зараз робили вареники для здобуття грошей. Але назви "пирожниці" ми не прийняли, так і залишилися безіменними.

Потім заснували Союз Українок і кинулись до праці. Вареники робили також, але пирогової референтки не вибирали, лишилися під фірмою господарської. Все таки головним нашим завданням була культурна праця, втримання зв'язків з бібліотеками, поміч потребуєчим, праця з дітьми. За це нас солідно скритикували, мовляв, Союз Українок займається лише просвітянською роботою. Тепер усі рвуться до просвітянської роботи і хваляться, що історія починається від них. Але за вареники ніхто нас не критикував. Може тому, що від якогось часу вже всі роблять вареники, одні явно, інші підпільно і під всякими назвами: фестивалів, базарів і т.п. Назва пирожниці вже не підходить, а іншої назви немає.

Минулого літа навіть на засіданні Крайового Комітету Тисячоліття, що відбулося в Бофало, хтось піддав думку, щоби організувати гуртки і робити вареники на продаж для придбання фондів, але щось нічого з того не вийшло. Нема назви — то немає гуртків.

А вже зовсім недавно, українські мистці (я маю — ті молоді) на якомусь засіданні заговорили про роблення вареників. Добре було б побачити рідні вареники в мистецькому оформленні, але що буде, як хтось з них перестаріється і всипле до борошна споршкованої фарби?

Ідея пирожництва остаточно переступила крайові межі і вступила на світову арену. Це не значить, що СКВУ має у своїй програмі пирожництво, ще ні, але ця ідея переплила вже океан і опинилася в столиці Країни Рад. У квітні 1988 р. українці в Москві, а їх там досить багато, заснували товариство любителів культури "Славутич", з багатющою програмою: створення Українського театру, Капелі бандуристів, ансамблю пісні і танку і всяке інше.

Добре, добре, але звідки дістати фонди? Та ж мудра партія і уряд не будуть піклуватися "Славутичем". На це товариство має відповідь, фонди повинні прийти від українських ресторанів в Москві. Ага! Справа ясна. Іншими словами: берім приклад із наших братів за рубежами — робім вареники.

Не інакше бо що можуть подати українські ресторани в Москві? Курку по-київськи, чи галицьку печену похребтину з кмином? Звідки її візьмуть? І не потриває довго, коли то "Славутич" в Москві почне організувати гуртки пирожниць. Очевидно, пирожницями називатися вони не будуть. Якусь то особливу назву всесоюзні академіки для них придумують, так як придумали заміну на слово несподіванка — сюрприз, а на вигідний — комфортабельний. А що ми? Будемо на це мовчки чекати, а потім приймемо їхню назву? Абсолютно ні!

Докінчення на стор. 15

НА ЛІТЕРАТУРНОМУ ПОЛІ

*"Пані Марії вписую слова моєї пошани
як творцеві, літературному критику,
душезнавцеві із мовою музикознавця."*

Завжди Ваш

Григорій Китастий

Так підписав наш славний кобзар і композитор книжку "Збірник на пошану Григорія Китастого", даруючи її Марії Гарасевич — визначному діячеві на полі української літератури. У цих словах підкреслено її вийняткові прикмети, а це: глибоке розуміння людської душі та музичну артистичність її мовних засобів.

Марія Гарасевич — літературознавець, літературний критик, журналіст, письменник — абсолювентка Київського Державного Університету ім. Т.Г. Шевченка. Там вона здобула освіту на філологічному факультеті з присвоєнням їй кваліфікації філолога та спеціалізувалася в літературі. Під час війни працювала в Росії й на Північному Кавказі по своїй професії.

Прибувши до Америки, поселилася в Дітроїті, а потім в Стерлінг Гайтс, Міч. Літературну діяльність розгорнула від перших років, спочатку в Школі Українознавства, а незадовго повністю посвятилася літературній творчості.

Дітройтській громаді М. Гарасевич широко відомо, перш за все, з літературних вечорів, які вона дає вже понад 30 років з великим успіхом. Їх можна поділити на дві категорії: суто академічні вечори, коли її доповідь виповнює цілий вечір, як наприклад, "Сучасна поезія в Україні", "Сатира й гумор в Україні", "Джан Стاینбек" та інші. До другої категорії належать літературні вечори для письменників з її доповіддю та художнім читанням творів даного письменника виконавцями. В більшості на таких вечорах були присутні й самі письменники, як Улас Самчук, Олекса Веретенченко, Борис Олександрів, Яр Славутич, Софія Парфанович, Федір Одрач та інші. Ці вечори завжди стояли на високому академічному й артистичному рівні.

Мені пощастило працювати з М. Гарасевич довгі роки, брати участь в усіх вечорах майже від самого початку — я пізнала її ближче як літературознавця і як людину. Її світосприймання реальне, хоч повне лірики й романтики, повне оптимізму й почуття гумору. М. Гарасевич відзначається вимогливістю до інших і одночасно є прикладом працьовитості, організованості, точності. За успіхи завжди винагороджує словами похвали та заохотою до дальшої праці, а до того вона має великі здібності вчити.

М. Гарасевич є автором понад 100 літературних статей, есеїв, рецензій, розвідок та художніх творів малої форми. Її праця "Джан Стاینбек" зберігається в бібліотеці цього славного письменника. Ім'я М. Гарасевич вписане в американські та світові "Хто є Хто".

Наші письменники високо оцінюють працю М. Гарасевич — її літературно-критичні писання за глибокий зміст і артистичну форму. За її сумлінну літературну працю, письменники присвятили їй свої твори: Олекса Веретенченко, Яр Славутич, Борис Олександрів, Теодор Курпіта, Світлана Кузьменко та інші.

Вечір, присвячений літературній творчості Марії Гарасевич, відбувся 3-го грудня 1988 р. у Ворені під патронатом Культурно-Громадського Клубу та Окружної Ради Союзу Українок Америки.

Голова Культурно-Громадського Клубу В. Баран відкрив Вечір та зробив гарний до нього вступ. Першу доповідь — "Марія Гарасевич та її вклад у життя нашої громади" виголосила Христина Юзич. У ній охоплено розлогу діяльність М. Гарасевич на літературному полі, її працю над молоддю в освітній діяльності як і взагалі в культурному житті, яка часто сягала поза межі нашого міста.

Другу доповідь — "Критика і письменник" мав поет Олекса Веретенченко. Незвичайно цікаво зупинився на характеристиці й оцінці літературно-критичних

праць М. Гарасевич. Наводячи цитати з листів багатьох письменників, він насвітлив головні риси її писань: вдумливість, вміння проникнути в найглибші недра твору та побачити сильні прикмети письменника, вичути душу в поезії, зрозуміти поета і все це висловити своєрідно й художньо. "Її критика будуюча, а не руйнуюча. Не вбиваюча, а воскрешаюча. Марія Гарасевич створила новий стиль в літературі: поезія в критиці", — так сказав О. Веретенченко.

Читання із праць М. Гарасевич виконували: Юрій Розгін — "Широкий письменницький діапазон Уласа Самчука" та уривок з літературного портрета "Олекса Веретенченко", Віра Андрушків — листи від У. Самчука та М. Понеділка, Зенон Чорній — уривок з літературного портрета "Яр Славутич", Роман Воронич — уривок з есею "Іван Франко", Наталка Гевко — уривок з новелі "Срібносиня перлина". На кінець художнього читання, Зенон Чорній виконав вірш "Ми не розлучались", який був відзначений на літературному конкурсі СФУЖО — написаний як репліка на вірш Олександра Підсухи "Як давно". Всі виконавці були прекрасні.

В своєму слові М. Гарасевич щиро подякувала всім учасникам Вечора, своєму мужеві Богданові за невтомну підтримку в її літературній праці, обидвом організаціям — господарям Вечора та 63 Відділові СУА за багату гостину, яку членки підготували.

Публіка — вибрана інтелігенція Дітройту — від початку до кінця Вечора слухала кожне слово з великою увагою і щедро нагороджувала учасників оплесками.

Закрила Вечір теплим словом подяки М. Гарасевич за її працю Оріся Лончина — голова Окружної Ради СУА.

Після гарно проведеного часу за чаєм та солодким, ми розходилися збагачені духом і вдячні нашим літераторам за невтомну працю для добра нашої культури.

Вечір зробив таке гарне й сильне враження, що ще довго чимало людей, які не були на ньому, просили його повторити. Явище далеко небуденне.

Докінчення: БЕЗІМЕННІ ТРУДІВНИЦІ

Назва повинна вийти від нас з Америки, так, як сама ідея пирожництва. Ми в Америці маємо також своїх академіків, маємо наукові інституції, маємо навіть сторінку у "Свободі": "Мова про мову". Але хтось мусить ту справу порушити. А хто як не ми, жінки? Не чекаймо на Конвенцію, маємо свій Окружний З'їзд, виберемо резолюційну комісію, винесім відповідну резолюцію і вишлім куди слід. Але не уживаймо таких слів, як: просимо, чи рекомендуємо чи піддаємо думку, а просто домагаємося!

Перестарілу назву "пирожниці" — мусить заступити нова, така, що відповідала б духові часу. Бо якщо не пироги, а вареники, то не пирожниці, а що?!

ЗЕНОВІЯ ЗАРИЦЬКА

МАРІЯ ГАРАСЕВИЧ

МИ НЕ РОЗЛУЧАЛИСЬ

"Ти прости, ти прости
За розлуку з тобою, мій краю!"
Олександр Підсуха "Як давно..."

Заіскриться небо райдугою ранку,
Я з тобою серцем і душа буя,
Тугою голублю, лину у світанки
Дніпрового плеса, де земля моя.

О, колосся в степу,
Золота моя туго — країно!
Я люблю!.. Я люблю
І молюся за тебе, Україно.

Разом із тобою, дні моєї долі
Вірою стрічаю, рвучись в височинь.
Ти моя розрада у праці, у горі,
Полум'я блакитне — жар моїх горинь.

Вечорами ніжно пригортаю, мрію,
Упиваюсь хмелем дум твоїх палких,
Як цілунок ширий, ти даєш надію:
Не пропаде марно разок літ моїх.

Ніч спустить повіки, сон прийде крилатий —
Летимо назустріч щастю в далині...
Разом із тобою, ми такі багаті!..
Волею яскраві світять нам вогні.

Якщо не дійду я до тебе з чужини, —
Проросту колоссям, зерно сиплячи.
Ми не розлучались з тобою, Україно,
Хоч і відлетіли в журавлів ключі.

О, колосся в степу, —
Золота моя, туго — країно!
Я люблю!.. Я люблю
І молюся за тебе, Україно.

Цей вірш був відзначений на літературному конкурсі СФУЖО. Написаний, як репліка на вірш Олександра Підсухи "Як давно".

Докінчення: АРЕШТ

галі чи брала якусь, мені не було відомо. Правдовподібно, кагебісти вимагали зізнань, яких не могла дати. Боячись, що не витримає допитів, рішила покінчити з собою.

* * *

Проїшли роки, в тіні дерев Личаківського цвинтаря запалась могила, похилився на ній хрест, почорніла дощинка з написом. Але жде в ній мати, коли придуть відвідати її могилу єдина втрачена дочка і внуки.

Акра

Вісті з Централі

Згідно з постановою статуту СУА, стаття 16, повідомляємо, що XXII Конвенція СУА відбудеться в днях 26 до 28 травня 1990 р. в Дітройті, Міч. Конвенційний Комітет очолила Наталія Гевко а заступницею голови стала Лідія Колодчин. Видавничу Комісію конвенційної книжки очолила Ірина Чайківська. Повний склад Конвенційного Комітету і Видавничої Комісії буде поданий невдовзі у "Нашому Житті".

Звертаємо увагу на постанови статті 23 статуту і просимо вже тепер робити заходи, щоби Відділи вислали на Конвенцію повний склад делегаток.

Ввічливо пригадуємо, що 100-віссоткова передплата журналу "Наше Життя" враховується до фінансових зобов'язань Відділу.

Конвенція — це найвище законодавче тіло організації, вона схвалює резолюції і рекомендації, які зобов'язують всіх членок та дають напрям діяльності СУА на найближчі три роки, тому підкреслюємо важливість участі делегаток у рішеннях про дальшу долю і ріст організації.

ЕКЗЕКУТИВА СУА

МЕДИЧНА ПОРАДНЯ ДЛЯ СТАРШИХ ВІКОМ

З рамени Окружної Ради СУА та за ініціативою Референтури Суспільної Опіки а Нью Йорку, при співучасті Клубу Сеньйорів і Українського Лікарського Товариства П.А. Відділу Метроп. Нью Йорк і Нью Джерзі, відкривається в приміщеннях будинку "Самопоміч", 98 2-га Евеню в Нью Йорку, в п'ятницю 29 вересня 1989 р. Медична Порадня для старших віком та всіх заінтересованих громадян м. Нью Йорк і околиці.

Покищо, "Порадня" буде відкрита один раз в місяць (остання п'ятниця в місяці, в годинах від 4-ої по пол. до 6-ої вечера).

Ідея зорганізованя такої порадни, яку запропонувала п. Віра Кушнір, референтка Суспільної Опіки, має за ціль допомогти людям зрозуміти проблеми, зв'язані з буденними недугами, причинами їх об'явів і симптомами.

Як знаємо, певна частина наших громадян є пацієнтами неукраїнських лікарів, з якими часом дуже тяжко порозумітись, як також і лікарі не диспонують часом і охотою, щоби дати достатні вияснення під час візити. Не маючи відповідних інформацій, пацієнт не може вповні кооперувати з лікарем і тим самим це може сповільнювати або комплікувати процес лікування, на чому найбільше тратить пацієнт.

Йдучи на зустріч потребам української громади, Референтура Сусп. Опіки Округи Н.Й. організує місячні зустрічі із громадянством лікарів різних спеці-

яльностей, які виголосять короткі, інформативні реферати, а опісля будуть радо відповідати на запити присутніх.

На першій зустрічі із громадянством братимуть участь такі лікарі:

д-р Арета Підгородецька — Фіз. терапія і реабілітація
д-р Роман Алиськевич — уролог (хвороби моч.пров.)
д-р Ігор Магун — внутр. медицина

Сподіваємося, що цей проєкт буде успішним і принесе сподівану користь потребуючим, чим виправдає свою ціль і завдання, а може в будучині стане поштовхом для організуваня першої української клініки в нашій Метрополії.

БОЖЕ ДОПОМОЖИ!

Віра Кушнір

(рефер. Сусп. Опіки
Округи Нью Йорк)

ПОДЯКА З ПРУДЕНТОПОЛІС У БРАЗІЛІЇ

Під час моєї подорожі до Полудневої Америки у березні ц.р. я відвідала Інтернат св. Ольги у Прудентополіс, який провадять Катехитки Серця Ісусового. Я мала змогу відвідати класи учениць, приміщення, де вони живуть, вчать і працюють.

Я виїхала з цього міста з почуттям щастя, що організація, до якої належу, зуміла прийти з поміччю молоді українського походження. Працюючись з учительками і опікунками катехитками я відчула велику вдячність усіх дітей, молоді і їх учительок за поміч, яка приходить їм від їх братів і сестер — українців, яким доля пощастила мати змогу прийти з поміччю тим, що є в потребі.

Вони просили мене передати подяку Союзові Українок Америки, референтці Стипендій Ані Кравчук, Суспільної Опіки Лідії Черник, усім спонзорам і добродіям стипендійного фонду, п-ні Мирославі Стахів за те, що навчила їх розуміти і виконувати українську вишивку і п-ові Миколі Бойчукові — їх добродієві за те, що дав змогу багатьом нашим молодим людям покінчити вищу освіту і за те, що вже у жовтні цього року дівчата будуть переведені до нового будинку-інтернату, в будові якого пан Микола Бойчук багато поміг, як також уфундував Дім Українського студента іменем М. і М. Бойчуків в Куритибі.

П-ні Мирослава Крива, катехитка-директорка Інтернату, прощається зі мною словами: "Скажіть нашим добродіям, що ми щиро вдячні за всю поміч, приязнь, під'юм, зрозуміння і добросердечність!"

Від себе, запевняю Вас усіх, що датки, які Ви складаєте для цієї нашої молоді наповнять їхні серця щастям, вони бачать перед собою краще майбутнє!

Ольга Трисяк,
виховна референтка СУА

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК СУА

47-ий Відділ СУА в Рочестері сердечно вітає нову членку **п. Регіну Кіндрат.**

ГОЛОВА ТА ЧЛЕНКИ ВІДДІЛУ

Відділ — найнижча складова частина нашої організації, яка об'єднує українських жінок з різними заінтересуваннями, різною освітою, різних поглядів і соціального походження. Відділ це вогнище, з якого розходить товариське тепло, де знаходимо зрозуміння і поміч в потребі, це немов одна родина, члени якої помимо різниць, мають одно завдання і одну ціль, а це праця для добра своєї організації і української громади. У Відділі формується організаційне вироблення і характер членки, ростуть будучі провідниці Відділу, Округи або Головної Управи. Група членок, об'єднаних у Відділі, вирізняє одну членку з-поміж себе, вибираючи її своєю провідницею — головою, з повним довір'ям, що праця Відділу буде йти бажаними рейками. Бути вибраною на голову Відділу це честь і вирізнення та вияв довір'я членок і цим довір'ям треба радіти.

Голова повинна відрізнятися спеціальними прикметами, повинна бути прихильна до членок, спокійна, зрівноважена, повинна вміти відчувати і зрозуміти погляди інших, притягати членок до праці, а рівночасно бути завзятою і послідовною. Вона, немов мати в родині, завжди готова допомогти, порадижити, радіє успіхами Відділу, боліє його невдачами. Вона повинна бути взірцевою членкою, добрим психологом, ідейною, справедливою та гідно репрезентувати Відділ назовні і відповідати за працю всередині.

Це образ ідеальної голови Відділу, але ми не ідеальні і тому доводиться працювати і маючи деякі відхилення. На пості голови конечно працювати над собою, пізнати свої хибки і визбутися їх, та ставити добро організації на перше місце.

Голова, разом з членками управи, втілює в життя напрямні і діяльність, намічені на Загальних Зборах, підготує і провадить сходами Відділу, інформує про розпорядки Централі, пропонує нові плани і думки, керує дискусією, доводить до рішення.

Сходина — це час, який зближує членок, дає змогу зживатись, спільно плянувати працю і спільно переводити в життя заплановане. Буває так, що не всі членки можуть брати участь у сходинах чи то з огляду на поважний вік, здоров'я, родинні турботи або інші перешкоди (як брак транспорту), тоді голова або членки управи повинні бути в сталому контакті з ними, інформувати їх про працю Відділу, дати відчуття, що кожна є однаково важливим членом нашої організаційної родини. Близькі відносини між управою Відділу і членками дають відвагу просити допомогу, як приходить потреба, а членкам дають можливість виявити свою вдячність за увагу до них і зрозуміння.

Важливим чинником у співжитті Відділу є взаємна допомога в разі потреби (чи то весела okazія чи сумна). Тепле слово і охота допомогти не раз більше

варті як всі скарби світу. В нашому Відділі практикуємо це вже 22 роки, від самого початку існування. Звичайно помагаємо членкам печивом з нагоди родинних ювілеїв, весіль чи похоронів. Це вже наша традиція. Для тіснішого співжиття членок і їх родин добре влаштовувати товариські зустрічі, пікніки, прогулянки. Спільні спомини і пережиття зближують людей, виробляють почуття приналежності до однієї родини.

Для успішної праці Відділу потрібна стала фінансова база. Старі втерті способи заробітку, такі як святочні базари, продаж печива чи страв, стає щораз тяжче переводити в життя, вони буденніють і не все успішні. Зрештою, багато організацій використовують цей спосіб заробітку. Заходить потреба шукати нових доріг і способів, щоб придбати необхідні фінанси. Нам (маю на увазі 91-ий Відділ) вдалось навіязати контакти з автобусовою компанією, яка працює з касинами в Атлантик Ситі, і вже кілька разів возили ми охочих членів нашої громади на прогулянку до казина. Щоб автобус був безплатний, треба гарантувати, що поїде 41 особа. Гроші, які збираємо від пасажирів (8.00 дол. від особи), ідуть до каси Відділу. Це легкий спосіб заробити понад 300.00 дол., не треба годинами ліпити вареники, пекти бабки, завивати голубці, а потім два дні продавати. Треба тільки приємно усміхнутись і заохочувати приятелів переїхатись до казина, а охочі все знайдуться. Це лиш один приклад, а я певна, що є багато інших способів, які можна використати на свою користь.

Проаналізувавши прикмети і завдання голови, застановімся, яку роль повинна відігравати членка Відділу. Вибравши управу, членки не сміють сісти зі зложеними руками, думаючи, що їхній обов'язок виконаний. Кожна членка відповідальна за успішну працю у Відділі. Активні членки повинні виявити своє зацікавлення і здібності та надати різноманітності праці Відділу, бо кожна з нас має якийсь особливий талант. Поле до попису велике — СУА провадить працю у ділянках суспільної опіки, зв'язків, виховній, культ-освітній, видавничій — є де себе проявити аби тільки була охота. Членка не повинна боятись відповідальності, навіть невдача не страшна, коли вчимося, як не треба працювати. Особисті непорозуміння і амбіції не сміють комплікувати праці Відділу, бо всіх нас об'єднує одна ідея, ми всі членки однієї родини.

Провід Відділу і членки ідуть рівнобіжно і одні одних доповнюють. Не можна уявити успіху голови без активного членства, як і не можна уявити праці Відділу без доброго проводу. Відповідальність за працю у Відділі лежить на всіх членках нашої організації.

Б. Михайлів,
голова 91 Відділу

СЛУХОВЕ...ЗОРОВЕ...

Багато говоримо сьогодні про необхідність усучаснення метод навчання наших дітей. Турбуємося ними головним чином, коли йдеться про навчання того, що найважливіше: про Бога, про наш нарід, його мову, звичаї... Це, без сумніву, вартості самі в собі і без них людина зосталася б тільки дуже мало подібною до "образу й подоби Божої". Цю правду розуміють батьки й виховники, але не можна вимагати, щоб так розуміли її малі діти. Їх щойно треба ввести в належне розуміння та пошану до цих духовних скарбів. А вводити треба засобами легкими й простими, так, щоб діти сприйняли важливе й основне, радіючи й граючись.

Модерна техніка має для цього нечувані й небачені досі засоби, як звукові стрічки, відео касети, компютери... Їх широко використовують школи нашого оточення, куди ходять і наші діти. Якщо ж хочемо збудити зацікавлення у наших дітей до їх спадщини, показати їм, "що ми не гірші від інших", треба й нам удаватися до таких засобів. Треба, безумовно, але ж це справа ніяк не проста. Якби так централі наших жіночих організацій, Шкільних Рад, молодіжних організацій, чи навіть Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради при СКВУ розпоряджали потрібними професійними силами, відповідними зв'язками та, зрозуміло, потрібними фондами, можна було б так прекрасно представити усім дітям нашої діаспори дослівно все. Могли б ми представити живим словом чи грайливими образами все те, що наготували для них, щонайменше від цілого тисячоліття, їх предки. А спадщина це справді невичерпна!

Та на жаль, наші засоби для такого скоординованого, центрального постачання навчальних матеріалів, сьогодні дуже недостатні. Хоч, поправді, при повній свободі, якою користуємося, та при неمالій заможності численних наших громадян. — воно б не повинно бути таке вже нездійсненне. Та це не тема цього нашого огляду...

Якщо одначе неможлива бажана, суцільна дія, треба тим пильніше вишукувати й підтримувати поодинокі, існуючі прояви, приватні, хай невеликі але доцільні ініціативи. І саме про дві з них хочемо тут говорити.

Перша — це підготовка дітей до Першого Святого Причастя в Українському Католицькому обряді — на звуковій стрічці. Назва її: "**З вірою приступіть**". Видав її 30-ий Відділ Союзу Українок Америки в Йонкерсі, Нью Йорк, за дозволом церковної влади та при технічній допомозі студії оо. Василіян у Нью Йорку. Виконавці: Олександра Шавельс та Орест Кебало, (який, між іншими, знаменито наслідує авторитетну мову катехита), але теж і діти членок Відділу і навіть цілий хор новачок. Власне це надає цілому записові дитячої безпосередності та доброго настрою.

Зліва на право 1-ий ряд Любослав Ворох Василько Літелло, о. Л. Лаврєнюк, Маруся Соневицька, Павло Андрушків, 2-ий ряд: Орест Кебало, Леся Шавольс.

Текст, укладу Христини Соневицької, складений із непересічним знанням дитячої психіки та здібності сприймання. У ньому сказано все, без знання чого дитина не може приступити до Господньої Трапези. Але всі можливі трудні ускладнення обмінні дуже зручно. Короткі уступи повчань переплетені молитвами чи піснями дітей при акомпаньєменті такої дуже української бандури, а для різноманітності навіть киця нагадує своїм м'явканням, що чемна дитина не буде тягнути її за хвостик... Діти напевно прослухуватимуть цю стрічку з великим зацікавленням, не нудьгуючи ні хвилини. А для батьків та вчителів релігії — це засіб просто неоціненний! Ще зокрема для тих батьків, яким доводиться виховувати дітей здалеку від українських церков та шкіл.

А беручи до уваги нашу невеселу дійсність, що не одна дитина вже не володіє своєю рідною мовою, на зворотному боці стрічки вмістили цілий текст по-англійському. Та в цьому нема, такої частоті в нас, на жаль, неповаги до української мови: текст молитов та пісень там теж здебільшого українські, пояснені дуже совісно; хай дитина вслухається та вчиться розуміти. А наприкінці дуже влучна вказівка: оберніть стрічку та, знаючи, про що мова, спробуйте її зрозуміти! Чому ж би й ні?!

Другий засіб, що про нього хочемо тут згадати, це для дошкільнят: барвіста відео-касетка, вислід праці Дошкільної Музичної Майстерні знавця свого діла, Марти Шлемкевич-Савицької із Кранфорду, Нью Джерзі. Зміст касетки, казочка відомої письменниці Іванни Савицької: "**Найкраще місце в світі**" (Зрадимо "на вушко" читачам, що це місце — родинний дім...)

Казочку розкаже кінорежисер Славко Новицький, а діти дошкільного віку виконують відповідну пантоміму під звуки музики. Звичайно, поки Добродушок (у розкішному гуцульському одязі) збагне, де власне це найкраще місце, йому суджено зазнати чимало пригод, зустрінути чимало створінь, прихильних чи ворожих. Все це малята, що посеред фантастичних декорацій, у незрівнянних костюмах (твір працюючих рук матерів), відіграють свої ролі підкреслено природньо, свobodно та не без гумору. Шкода тільки, що без слів. З ними касетка набрала б ще більшої навчальної вартості. Але й так ця касетка просто чудо; власне: казка. Її вартість оцінить кожний, хто бачитиме: від однолітків юних виконавців — до їх бабунь.

Виступ кожної групи супроводить відповідна музика, бо ж основне завдання Майстерні, прищепити дітям відчуття мелодії й ритму, а взагалі допомогти полюбити музику на все життя. Тут, може, одначе варто було б зробити добірку із творів виключно українських композиторів, щоб при всьому труді, який покладено на виготовлення цього зображення, діти ще теж здобули глибше відчуття типового українського музичного стилю. Сприйняли б його, як можливо в цьому віці, тільки підсвідомо, але власне тим тривкіше.

Та в усякому разі обидві касетки, і слухова і зорова, це незвичайно цінний вклад у покищо такі ще скупі наші модерні навчальні засоби. І не лиш тому, що інших ще занадто мало, а таки через свою власну мистецьку й педагогічну вартість.

Одначе ми знаємо, що кожний твір культури ви-

магає як виконавців, так і споживачів. Виконавцям справді честь і слава, але обов'язок стати споживачами — лежить на нас. Батьки й виховники мусять довести ці речі до свідомості дітей. Тому й поручаємо, гаряче поручаємо всім, хто має дітей, чи то відповідальний за їх виховання, чи просто любить дітей та дитячу простоту, таки записати собі адреси, що внизу та замовити касетки. Якщо він не католицької віри, то хоч щоб прослідити, методику викладу; може б виготовити щось за тим взірцем і для українських православних дітей, чи дітей інших українських церков? Може?...

А ціна? Ну а скільки ж коштує навіть найпримітивніша забавка, яку "годиться" купити дитині, щоб вона знищила її ще того ж дня?! А тут же йдеться про щось куди більше, як лиш хвилеву втіху.

І не забудьмо, що якнайширше розповсюдження кожного такого видання вможливить нові, ще кращі, ще цікавіші. І такі дуже потрібні! І можливості і потреби тут справді невичерпні. А до цього ж згадаймо, що тепер у нас рік української мови й культури!

Отже ж?...

"PREPARATION FOR HOLY COMMUNION"

147 Farrington Ave

NORTH TARRYTOWN, N. York, U.S.A. 10591

\$8.00

"THE MOST BEAUTIFUL PLACE IN THE WORLD"

Mrs. Marta Sawycky

P.O. Box 375

CRANFORD, N. Jersey, U.S.A. 07016

\$35.00

КОМУНІКАТ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІАТУ СКВУ

В місяці квітні ц.р. оформлено **Екологічну Комісію під патронатом СКВУ**. Головним завданням цієї Комісії буде всілякими способами піднести проблеми пов'язані з сучасним екологічним занепадом в Україні. **Екологічну Комісію** очолив д-р Юрій Курис, а заступниками є проф. Теодор Цюцюра (Європа) і пані Люба Медицька (Канада). Екологічна Комісія є в процесі оформлення Комітетів Екології в країнах, де знаходиться зорганізоване життя української спільноти і буде координувати їхню працю.

В Торонто, Канада, в грудні минулого року оформився Український Екологічний Комітет. Цей Комітет вже почав переписуватися з міжнародними екологічними організаціями, як теж з Україною. У висліді прес комунікату цього Комітету надійшли листи з різних країн світу. Комітет також розпочав збирати інформацію про екологічний стан в Україні.

Екологічна Комісія є в процесі нав'язання контактів з міжнародними організаціями як: Всесвітня Організація Здоров'я, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Зелений Мир та інші світові організації. Також в плані є нав'язати контакти з екологічним рухом в Україні. Комісія

збиратиме інформації про заневищення навколишнього середовища в Україні і буде їх використовувати, щоб інформувати світову мідію.

До співпраці **Комісія** хоче приєднати спеціалістів з екології та пов'язаних з нею наук, котрі могли б допомагати у виготовленні відповідних рекомендацій для західних урядів та населення України.

За минулі роки екологічні проблеми в Україні значно зросли і ситуація доходить до критичного стану. **Екологічна Комісія** звертається до всієї української громади, щоб підтримати їхню працю і захооче до співпраці.

У справах **Комісії** просимо звертатися до д-ра Юрія Куриса — (Dr. J.G. Kurys, Chairman, Environmental Commission W.C.A.U.) на адресу:

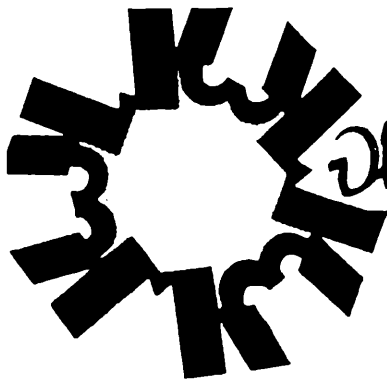
2118 A Bloor St. W. Toronto, Ont. M9A3V1,
Canada

Tel.: (416) 762-1108 Facsimile: (416) 762-8081.

За Президію Секретаріату СКВУ

м-р Юрій Шимко
президент

м-р Василь Верига
генеральний секретар

КАЛЕЙДОСКОП

Життя нашої України

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА

Львів. "На гостині у Соломії" — Вокалістів із багатьох областей зібрав цьогорічний конкурс на здобуття премії імені Соломії Крушельницької, що відбувся у Львові на батьківщині славетної співачки.

Кошти від нього призначені на спорудження пам'ятника Соломії Крушельницької у Тернополі. Цікава деталь: концерт відбувся у тому ж приміщенні, де свого часу виступала велика українська співачка.

Київ. В приміщенні Українського фонду культури, у виставовій залі, представлена експозиція жіночих прикрас, виконаних у стилі "фантазі" художниками кераміки Ларисою та Сергієм Моравськими. Натхненником їхньої творчості є мотиви стародавніх жіночих прикрас. У виробках малих форм затамований образ цілого світу. Біжутерія в кераміці вражає довершеністю і фантастичними відтінками барв.

Виставка показала, що народні джерела і спадкоємні традиції, які живлять натхненням творців краси, живуть і розвиваються.

У державному музеї літератури УРСР відбувся вечір латиської письменниці, мистецтвознавця Галини Карклінь. В Україні, у видавництві "Мистецтво", вийшла книга "Портрети без рами", в якій письменниця намагалася змалювати постаті класичної та сучасної літератури Латвії й України: Тараса Шевченка і Марка Вовчка, М. Кемке і Олеса Гончара, Яна Райніса, Дмитра Павличка, Бориса Олійника, Івана Драча...

— Українська література, мистецтво ввійшли в моє життя ще з дитинства, — сказала на відкритті творчого вечора Галина Карклінь. — Народилась я на Україні і зросла під її безмежним небом, південним сонцем, серед соняшників і співучої української мови.

Ліна Волкова вчиться в Херсонському культурно-освітньому училищі, захоплена малюванням. Оживають під її творчими руками квіти, пейзажі героїв українських народніх пісень, казок і легенд. Вона підготувляє самостійну виставку.

Львів. У Львові пройшов перший міжнародний фестиваль дитячих і молодіжних хорів. У ньому взяла

участь провідні колективи України, російської федерації. Прибалтики, а також з Польщі та Угорщини. Ініціатором такої зустрічі юних стала народна хорова капела хлопчиків і юнаків "Дударик".

Москва. Національності, які проживають за межами своїх державно-територіальних утворень, дістали більше можливостей для реалізації своїх національно культурних питань. Одним із перших постало московське товариство шанувальників Української культури "Славутич".

Славутичани вдячні киянці Марії Гаврилівні Степан, котра стала членом ради "Славутича" і його повноважним представником на Україні. Вона — народний майстер по українських писанках, на яких, окрім своїх рідних буковинських, відтворила понад 500 народних сюжетів з усіх областей України. Праці Марії Гаврилівни, нараховують безліч мотивів українського народного вишивання. Її книга "Художнє вишивання", щороку видається у Києві малим тиражом і користується величезним попитом навіть у Китаї.

Зараз вважається майстриню найкращим художником — реставратором археологічних тканин у всій Європі, — так сказала угорка Каталін Енагі — фахівець у цій галузі. Невідоме ім'я іншого європейського художника-реставратора, який би міг не тільки реставрувати одяг з могильників середньовіччя, а й відтворити всю техніку його виготовлення з такою блискучою майстерністю, як це робить Марія Гаврилівна.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Вперше у своїй творчій біографії виїхав до Єгипту колектив заслуженого самодіяльного ансамблю пісні і танку України "Колос" при будинку культури в Луцькому районі. Волинські аматори сцени представлятимуть нашу країну на міжнародному фестивалі фолкльорних ансамблів.

Вони приготували вокально-хореографічні композиції "Марусинка" "На Івана Купала", "Волинське весілля", "Червона калина" та інші. Протягом більш як трьох десятиріч свого існування ансамбль побував у багатьох країнах світу — Польщі, Угорщині, В'єтнамі, Югославії, Конго, Іспанії та Кубі.

За високу виконавську майстерність та пропаганду українського народного мистецтва ансамбль "Колос" нагороджено почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

---

VOL. XLVI

MAY 1989

Editor: Marta Baczynsky

Marta Baczynsky

FEODOSII HUMENIUK NON-CONFORMIST ARTIST

First Exhibit in the United States

Феодосій Гуменюк. Мотря Кочубеївна. 1988. Полотно, олія. 125×100

Feodosii Humeniuk. Motria Kochubeivna (1988). Oil, 125 cm×100 cm.

For the first time in the United States the extraordinary paintings of Feodosii Humeniuk will be exhibited at The Ukrainian Museum in the New York City, from June 3, 1989 through June 25, 1989. Humeniuk is one of the leading contemporary artists in Ukraine and a prominent member of the non-conformist art movement of the 1970's in the Soviet Union.

The exhibit consists of seventeen (17) large canvasses on which the artist's unique talent, as well as his mastery of the painting technique is effectively wed to the themes he employs, which are drawn exclusively from Ukrainian historical past and culture.

Feodosii Humeniuk is not a chronicler but an interpreter of his native history, folk art, religious customs and traditions. Symbolism is highly prominent in his paintings, as in an overall degree of romanticism. It is the genius of the artists that allows the deep feelings of nostalgia and unabashed love for his country to project through a highly stylized, geometric, and decorative style of painting.

Humeniuk was born on September 6, 1941 in Ribchentsi, a village in the Vinnitsya Region in Ukraine. When his family moved to Dnipropetrovsk, young Feodosii was enrolled in a children's and later in a specialized art school. From 1965 to 1971 he studied at the Leningrad Ilya Repin College of Art, Sculpture and Architecture, from which he received his degree.

The ideologically oriented, restrictive and narrow confines of "socialist realism" permeated the educational atmosphere in which the young artist grew and developed. However, quite early in his career Humeniuk opted for creative freedom and individual expression. Like many of his peers, he searched for new themes and styles more in line with his personal convictions and ideals. For Humeniuk, his Ukrainian heritage became his inspiration.

As an artist, Feodosii Humeniuk came to prominence when he was one of the organizers of two private exhibits of non-conformist art in 1975 and 1976 in Moscow. The exhibits, open to the art community, were also viewed by foreigners — visitors to the country, members of the diplomatic corps and foreign press. This was a gallant but dangerous move on the part of the organizers.

The Soviet authorities took a dim view of Humeniuk's non-conformism and stated through their actions that his works and behavior were unacceptable according to existing set standards. Repressions were levied against the artist. His permit to live in Leningrad was revoked and he was confined to Dnipropetrovsk, an industrial city, closed to foreigners and with minimal artistic interaction. The lease on his studio was taken away and he was publicly ridiculed in the local press.

In one of his letters to a friend Humeniuk writes: "I devoted my life to art and never even considered that the time will come when I will suffer because of it. I am not aware of any incident in the history of other nations where an artist was persecuted because of his search for artistic enlightenment, for artistic freedom. I draw

Федосій Гуменюк. Коляда. 1986. Полотно, олія. 105×110.
Feodosii Humeniuk. Carolling (1986). Oil. 105 cm× 110 cm.

my themes from subjects that are familiar and dear to me because I know my people, as well as I know their history and through my art I want to help them."

Since the early 1970's admirers of Feodosii Humeniuk's work have eagerly sought his paintings. Collectors managed to bring several paintings to the West, where they were shown by his friends in Canada in a series of unauthorized exhibits.

From 1985 the tantalizing rays of "glasnost" brought hope to the repressed career of Feodosii Humeniuk, which since then has catapulted into international prominence. 1988 saw the opening of two major prestigious exhibits featuring the artist's work — one in the Ethnographic Museum in Lviv, sponsored by the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR; the second in the State Museum of Decorative and Applied Art in Kiev and sponsored by the recently formed Ukrainian Cultural Fund. The exhibits received maximum publicity through the print and visual media and were massively attended by the public.

A number of works by the artist have been included in state collections, among them a series of tempera compositions dedicated to Ukrainian folk customs, which is on display at the History Museum in Pereyaslav-Khmelnytsky. At the Children's Hospital and "Ukraine" Hotel in Dnipropetrovsk, Humeniuk's stained-glass windows and murals grace the interiors.

Last year a collection of 17 paintings of Feodosii Humeniuk were exhibited in Canada through the courtesy of the Ukrainian Society of Friendship and Cultural Relations with Foreigners, based in Kiev. The first exhibit was held at the National Archives of Canada in Ottawa, in the Fall. The second exhibit opened in January 1989 at the Samuel J. Zacks Gallery, at York University in Toronto.

June 4th and June 24th the exhibit will not be open to the public.

NEWS FROM HEADQUARTERS:

In accordance with the provisions of Art. V, Sec. 16, of the UNWLA Bylaws, NOTICE IS HEREBY GIVEN that the XXII Convention of the Ukrainian National Women's League of America will be held May 26-28, 1990, in Detroit, Michigan.

The Convention Committee consists of Natalie Hewko, as Chairman, and Lidia Kolodchin, as vice chairman. Irena Chajkowskyj has been appointed Journal Chairman. A complete list of the Convention Committee will appear in a future issue of "OUR LIFE".

The Convention is the highest governing body which sets the decision making policy, resolutions and recommendations in setting the course for the next three years. It is, therefore, essential that we have the greatest number of delegates attend and participate. In this regard, we call your attention to Sec. 23 of Art. V, and urge you to make every effort to ensure full representation of your Branch.

You are also reminded that 100% membership subscription to "Our Life", one of the major financial obligations for each Branch, must be fulfilled.

The Executive Committee of U.N.W.L.A

ОСВІТА 1989

Літні курси українознавства "ОСВІТА" відбудуться від 2-го липня до 30-го липня цього року.

Проживаючи в Інституті, студенти матимуть нагоду зануритися в українському культурному та мовному оточенні. Мовні курси 10, 20 і 30 є акредитовані альбертським відділом Освіти. Студенти високої академічної заслуги будуть нагороджувати стипендіями.

Крім навчання мови, учасники будуть вивчати музику, танці, драму та мистецтво. Спорт та прогульки теж, включені в програмі навчання.

За більшими інформаціями, звертайтеся до:

St. John's Institute
11024-82 Avenue
Edmonton, Alberta
T6G 0T2
Phone: (403) 439-2320

...ІЗ ЛИСТІВ...

В неділю ми поїхали до Чернігова — зрусифікованого обласного міста, в якому немає жодної української школи, зате є поодинокі чесні люди, які стараються відвернути цю трагічну ситуацію. Організували товариство рідної мови, як то сказала екскурсовод: — "Два дива небачені в світі — товариство рідної мови і постанова Верховної Ради про навчання історії України на Україні".

ВІСТІ З УКРАЇНИ

16 квітня о 1-ій год. по пол. у Львові біля Успенської Церкви з участю 20.000 осіб відбувся молебень за людей, які постраждали під час Чорнобильської катастрофи. Відкрив молебень голова Комітету захисту Української Католицької Церкви Іван Гель. З проповіддю виступив Священик УКЦ о. Михайло Гаврилів. Потім відбулася панахида по загиблих під час катастрофи в Чорнобилі, яку відправили священники УКЦ Михайло Гаврилів та Григорій Сімкайло. Після панахиди люди молилися за дітей Чорнобиля, за українців, виселених із 30-кілометрової зони, за тих, хто призвів до Чорнобильської трагедії, за вбитих солдатами мирних демонстрантів у Тбілісі, за члена Всеукраїнської Координаційної Ради Української Гельсінської Спілки Михайла Гориня, незаконно арештованого на 15 діб у Чернівцях. Після цього виступив з проповіддю православний священник, член УГС Михайло Нискогус, який палко обстоював переслідувану Українську Католицьку Церкву, заявивши, що вона зберігає традиції українського народу, в той час, як офіційно існуюча на Україні російська Православна Церква завжди діяла фактором русифікації. Перед закінченням молебню Іван Гель повідомив, що в Дрогобичі 2-го травня о 10 год. ранку біля церкви св. Юрія (зупинка "Сільзавод") відбудеться свято Тисячоліття хрещення України. Крім цього, також було оголошено, що у Львові 30-го квітня та 1-го і 2-го травня пополудні відбудуться гагілки в Шевченківському Гаї, в парку культури ім. Богдана Хмельницького, біля собору св. Юра і в центрі міста.

(хроніка Львівського інформаційного центру УГС)

МАМА

Хто така мама? Це людина, що дає життя і вповняє його любов'ю.

Хто є моя Мама? Вона є сильна, гарна, здібна людина і напевно єдина що знає мене краще, як я сама себе.

Але чого мама не знає — це того, що кожного разу, коли я удавала, що не чую, — я завжди все чула. Тепер, Мамо, знай про це.

За всі часи, коли я казала: "я знаю, я знаю" і не хотіла послухати поради, — знай матусю, що я цінила їх і вони були найважливішими у світі.

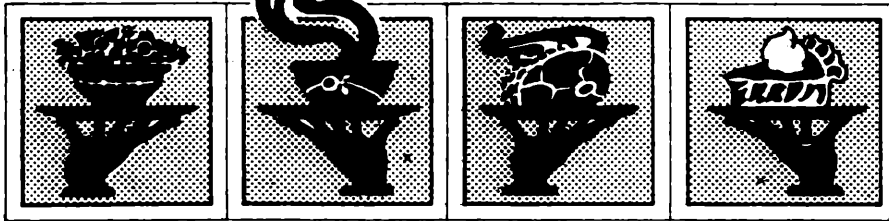
І завжди, коли я казала: "мені байдуже" і була неприязна, мама була пририта моєю злістю.

І завжди, коли Ти, Мамо, терпіла мої примхи і злі настрої, то тепер, прошу, знай, що я Тебе любила і не могла б дечого пережити без Тебе і вірю, що завжди буду мати Твою підтримку, виrozumіння і любов. Навіть тоді, коли я стала вже самостійною людиною, добре знати мені, що ТИ завжди є для мене тою, до якої можна прийти. Як Марк Твейн сказав: "родинний дім це місце, де тебе завжди приймуть".

Думаю, що мені залишилось сказати тільки: "Я не була б тим, що я є сьогодні без Тебе, Мамо".

Переклала з Нью Джерзі Леджер Х. Навроцька

наше харчування

Помаранчі — одні з цитрусових овочів походять з південно-східної Азії. До Європи дісталися при допомозі арабів: спершу до північної Африки, звідкіля в XI столітті до Іспанії. Іспанці завезли помаранчі на Флориду в 1565 р., а до Каліфорнії в 1769 р. Америка є найбільшим у світі продуцентом помаранч, які мають велике приміненнє у харчуванні, не тільки у формі соку але теж у куховаренні від приставок до солодкого.

САЛАТА З КУРЯТИНИ З ПОМАРАНЧАМИ (на 6 осіб)

- 4 горнятка вареної курятини, нарізаної в кубики** (тільки біле м'ясо)
- 2 горнятка дуже тонко нарізаної селери**
- 1 горнятко дрібно нарізаних волоських горіхів** (walnut)
- 1/2 горнятка зеленого винограду без кісточок**
- 1 горнятко помаранчевих частинок помаранчева приправа зелена салата**

В мисці замішати 5 перших складників і вкласти до холодильника. В тому часі приготувати приправу:

- 1/4 горнятка концентрованого відмороженого помаранчевого соку**
- 1/4 горнятка готового майонезу**
- 1/4 ложеч. "табаско соусу"** (не конечно)
- 1 горнятко вбитих вершків** (heavy cream)

Приправу приготувати безпосередньо перед подаванням салати. До посуду на листках салати наложити зимну салату. Приправу подати окремо.

ПЕЧЕНА КАЧКА З ПОМАРАНЧАМИ

- 1 качка** (5 фунтів)
  - сіль і перець**
  - 2 помаранчі**
  - 1/2 горнятка курячого бульйону** (можна вжити 1 кубик на 1/2 горнятка води)
  - 1/2 горнятка білого вина або помаранчевого соку**
  - 1 ложечка кукурудзяного крохмалю** (corn starch)
- до прибрання: **1 помаранча нарізана в тонкі пластинки**

Посипати сіллю і перцем нутро качки. Зв'язати у качки ноги і покласти обв'язково на дротяну підставу (rack) до плиткового посуду до печення. Обрати 2

помаранчі і нарізати в чвертки, усунути білу частину зі шкурки і шкурку нарізати тоненькими шматочками, щоби була 1 повна ложка, додати її до бульйону і влити до качки.

Піч нагріти до 325° і пекти качку, не накриту, 2 1/2 — 3 годин.

Увага: Щоби качка мала крихку шкурку, треба перед печенням зверху насолити і наколоти гострою вилкою.

Спечену качку покласти на полумисок, тримаючи в теплі. Підливу злити до риночки, додати вина або помаранчевого соку. Розпустити крохмаль в зимній воді (2 ложки), влити до підливи і варити, щоби згусла. Полити нею качку і прикрити пластинками небіраних помаранч.

ПОМАРАНЧЕВИЙ ТОРТИК (на 6-8 осіб)

- 3 яйця**
- 1 горнятко цукру**
- 3 ложки помаранчевого соку**
- 2 ложечки помаранчевої шкурки**
- 1 горнятко борошна** (муки)
- 2 ложечки порошку до печення помаранчево-ромова маса**

Вбити яйця електричною мішалкою (5 хвилин), додаючи потроху цукор на ясно жовту краску. Влити помаранче-

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

вий сік і додати шкурку. Пересіяти 3 рази борошно і порошок до печення і легко всипати до яєць. Влити до добре натовщеної тортівниці 9-інчів в промірі і пекти в температурі 350° 30 хвилин. Як вистигне, зняти з тортівниці і полити масою:

- 1 пакетик желятини без смаку**
- 1/4 горнятка зимної води**
- 1 горнятко гарячого молока**
- 3/4 горнятка цукру**
- 4 жовтка легко вбиті**
- 1/3 горнятка темного рому**
- 1 горнятко вершків** (heavy cream) **збитих**

Розпустити желятину в зимній воді. Влити гаряче молоко і додати цукор. Варити на легкому вогні, уважаючи, щоби не закипіло. Поволі вливати до вбитих жовтків, постійно мішаючи. Додати ром. Вкласти збиті вершки (трошки залишити до прибрання) і змішати. Налити масу на тортик і прикрасити частинками помаранч, черешнями і розетками зі збитих вершків. Вкласти до холодильника.

СМАЖЕНА ПОМАРАНЧЕВА ШКУРКА (від Олени Качали)

6 середніх помаранч (Naval)

Обрати шкурку з помаранч і намочити на ніч у воді (з 1 ложечкою солі), щоби була покрита. Прикрити і вкласти до холодильника.

На другий день сполоскати шкурку і дати до зимної води. Заварити і відцідити. Так повторити ще 3 рази. По закінченню одразу відцідити. Як шкурка зварена — простудити і порізати на тоненькі подовгасті шматочки (паски). Заварити густий сироп з 2 горняток цукру і 1/2 горнятка води, варити щоби був прозорий, додати помаранчеву шкурку і залишити на ніч.

На другий день відцідити і обкачати в цукрі. Вкласти до слоїка і держати щільно накриту в холодильнику.

Шкурка є знаменита до печива і навіть без печення.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Приготовляємо прийняття:

Виготовити список гостей і просити їх найменше два тижні наперед.

Відповідно до кількості гостей виготовити список потрібних речей до закупу.

Зладити точний список страв, який треба мати під рукою і заглядати до нього, щоби чогось не забути.

Як przygotowляємо полуденок чи вечерю — записати чергування страв. Як зимний буфет — що ставити на стіл.

Приготовляючи страви зорганізувати собі час, що можна приготувати заздалегідь, а що треба в останній хвилині.

Багато страв можна заморожувати, що господині дуже улегшує працю.

Х.Н.

ДОПИСИ

ПП. КАТРУСЯ І ВОЛОДИМИР ПАПУГИ ТА АННА І ВОЛОДИМИР БАРАНИ святкують золотий ювілей подружнього життя.

Відзначення 50-ліття подружжя Анни і Володимира Баранів. Ювіляти з родиною в церкві св. Юра в Нью Йорку з парохом о. Патрикєм Пащакон.

Запрошення на ювілей 50-ліття подружжя Катерини і Володимира Папугів, прикрашене світлиною молодої пари.

Управа і члени I-го Відділу СУА сердечно вітають ювілярів і бажають їм щастя, здоров'я і всього найкращого на многії літа!

В травні 1950 р. п. Катруся, уродженка Золотої Слободи на бережанщині, стає першою членкою відділу із нової еміграції. На загальних зборах входить в склад контрольної комісії. На протязі 30-х років активно і щиро працює в Окружній Управі як адміністраторка домівки, референтка суспільної опіки, імпрезова, господарча. Від першого фестивалю по сьогоднішні дні залишилась його референткою. За віддану працю нагороджена почесною грамотою. Пані Катруся Папуга це зразок невтомної жертвенної членки. З нагоди ювілею пожертвувала для відділу 100 дол., на музей 200 дол. та на інші цілі.

Другою ювіляткою є п. Анна Баран, уроджена с. Зарваниця Підгаєцького повіту. До відділу вступає в 1953 р., очолює референтуру суспільної опіки, репрезентує відділ на світовій сесії українського жіноцтва в 1967 р. та на зустрічі СФУЖО. В 1977 р. нагороджена почесною грамотою. З нагоди ювілею, крім інших цілей, жертвує на потреби відділу 50 дол., на фонд Олени Лотоцької 50 дол.

За труд і працю щиро дякуємо та пересилаємо грімке "МНОГАЯ ЛІТА".

ЦІКАВА ПОДІЯ У 50-МУ ВІДДІЛІ СУА — ОКРУГА ДІТРОЙТ.

Олег Крива. Скрипаль, віртуоз.
Oleh Krysa - Violinist-virtuoso.

В перших місяцях 1989 р. дуже цікаво і обширно писала наша українська преса про гостинні виступи віртуоза скрипаля Олега Криси в більших містах східного побережжя Північної Америки. Ніхто не знає якою дорогою та вісткою про О. Крису дійшла до нашого українського громадянства?

П'ятдесятитий Відділ СУА в місті Енн Арбор, Мічіген, далеко поза межами великого Дітройту, працює і провадить свою діяльність. На наших місячних сходинах Відділу в місяці грудні 1988 р. членка Люба Чапельська дістала вістку про приїзд віртуоза-скрипаля О. Криси до США від пана Романа Маца з Бетлегем — Пенсильванії. Скрипаль — вір-

туоз О. Крися народжений у місті Львові, а мешкає в Москві, СРСР. Присутні на сходинах пані, членки п'ятдесятого Відділу СУА захопилися тією вісткою і з великим ентузіазмом сказали: Берімся за діло! Час дуже короткий до призначеного дня виступу віртуоза, неділя 12-го лютого, 1989 р.

Зорганізувався комітет з культурно-освітніх і суспільно-громадських установ великого Дітройту. Установи репрезентували поодинокі особи, з п'ятдесятого Відділу вибрано Лідю Сою до святкового комітету, яка була рівночасно зв'язковою між комітетом і нашим Відділом. Праця йшла інтенсивно. Членки п'ятдесятого Відділу зложили спонсорство на 1,400.00 дол. і дали завдаток на резервацію залі. Відділ цікавився працею комітету і старався у всьому йти назустріч.

Появилися летючки в українській і англійській мовах. Преса і радіо голосили про концерт віртуоза О. Криси в місті Дітройті.

Так новина дійшла аж до близького стейту Огайо, міста Толідо, де живуть три членки нашого Відділу. Пані Анна Василичин особисто вислала запрошення до визначних американських громадян міста Толідо, як лікарів та любителів мистецтва і музики.

Вістка про концерт дійшла запрошенням до д-ра Віллі-

ямса Сльоама, любителя музики і скрипаля. Доктор рішив з приємністю приїхати на концерт, а що в нього в приватному посіданні є скрипка славного Страдіваріо з 1740 року, доктор рішив привезти її на концерт, щоб наш віртуоз О. Крися міг на ній заграли. Коротко перед концертом О. Крися поспробував і рішив на скрипці Страдіварі грати на концерті.

Після концерту комітет і гості були запрошені до домівки СУА, де пані 50-го Відділу приготували смачну перекуску. Коли на залю загостив віртуоз О. Крися зі своєю дружиною* Тетяною Чекіною, привітали його голова комітету, голова Округи СУА О. Лончина а від 50-го Відділу д-р Ася Гумецька. То був зворушливий момент для всіх присутніх, що назавжди залишив прекрасний спомин величавого концерту О. Криси, а також передані на руки пані Анни Василичин подяку і признання для нашого 50-го Відділу СУА в університетському місті Енн Арборі. Прийшла карточка-подяка д-ра Вілліямса Сльоана з проханням на майбутні виступи наших славних мистців не забути і його запросити!

Олена Панчак
голова 50-го Відділу

* піяністка

СВЯТО СОЮЗЯНКИ В ДЕНВЕРІ, КОЛЬОРАДО.

Кольорадо відоме із своїх соняшних днів, навіть в найлютішій зимі. Такими були дні 3-4 грудня під час заключного святкування нашим Відділом Тисячоліття Християнства в Україні та його 10-літнього ювілею в мистецькій галерії п-ва Мошинських при святково прикрашених столах. Гостинні союзянки 38-го Відділу із головою п. Н. Виннич привітали дорогою гостю із Вашингтону — заступницю Головної Управи СУА п-і Марту Богачевську-Хомяк. Д-р М. Богачевська Хомяк в короткому слові поділилась своїми думками щодо напрямків, можливостей завдань праці СУА, та шукання доріг до міжнародних жіночих організацій для усвідомлення українських проблем. Присутні слухали з увагою цікавої доповіді, виголошеної добірною українською мовою, та познайомились із поглядами жінок молодшого покоління.

Наступного дня, 4-го грудня відбулося офіційне "Свято союзянки" в просторій залі готелю "Шерітан". Заля була

Д-р Марта Богачевська-Хомяк (перша зліва, перший ряд) з членками 38-го Відділу СУА.

Свято союзянки 38-го Відділу СУА, — Денвер, Кольорадо. Головний стіл зліва: Оксана Мошинська, Надія Виннич — голова Відділу, д-р Марта Богачевська-Хомяк, мгр Таня Гаєцька-Винар — заступниця голови.

прибрана відзнакою СУА, гарно оформленими написами-кличками та експонатами з діяльності відділу. На столиках, вистелених прекрасними вишивками п-і Д. Федак, стояли світлин деяких уцілілих церков Лемківщини, роботи реф. зв'язків п-і О. Фіглюс і картини відомої мисткині п-і О. Мошинської, реф. суспільної опіки. Прикрашанням залі займалась заступниця голови і культ.-освітня реф. мгр Т. Гаєцька-Винар. Пані Тетяна в чудовому снятинському одязі, привітавши гостей, попросила о. д-ра П. Баб'яка провести молитву.

Довголітня голова нашого Відділу п-і Н. Виннич представила громадянству звіт проробленої праці на протязі 10-х років. Членки Відділу скромно і незаметно приймали участь в житті нашої громади тут, у вільному світі і там, в понево-

леній Україні. Відділ виплачував стипендії молоді в Бразилії, опікувався світличкою СУА в Денвері, помагав нашим дисидентам і потребуючим українцям поза межами США, виплачував гроші на "Дитячий медичний фонд", та Прес фонд "Нашого Життя", був співтворцем парку пам'ятника "Бабин Яр" в Денвері, поставив пропам'ятну мармурову лаву і посадив дерево в пам'ять Чорнобильської трагедії в центральному парку міста. Члени відділу стараються ширити правду про Україну, зберігати наші звичаї, традиції, народне мистецтво. Гостили в себе мистців, організували "Вишивані вечорниці", "Маланчин вечір", "Веселий полуденок" з п-ном Маринцем, "Запусти" і інше а на сходах цікаві доповіді.

Тільки завдяки жертвенності нашого жіноцтва і співпраці цілої денверської громади ми в силі були зробити стільки корисних і цікавих справ. Подякою всім закінчила своє слово п-і Виннич.

Співочий гурток, керований п. Я. Нижнком при фортепіановому супроводі п-і м-р Вєнжівської відспівав 2 пісні і був нагороджений рясними оплесками.

На черзі доповідь д-р М. Богачевської-Хомяк про становище української жінки в минулому, її роль у вихованні й зберіганні родини, створення перших жіночих організацій, видавництва журналів, газет, часто в умовах неволі. Діяльність та завдання української жінки в політичному і суспільному житті на даному етапі. Запрошені з великою увагою вислухали лекцію, щиро дякуємо п. М. Богачевській Хомяк.

На сцені місцеві бандуристки п-ні О. Мошинська і Б. Желем розважали гостей чудовим виконанням трьох українських мелодій.

Пані Т. Гаєцька-Винар по мистецьки відчитала поему П. Тичини "Золотий гомін" і майстерно вела цілу програму вечора.

Всім гостям, комітетові і виконавцям програми щира дяка й побажання дальших успіхів у праці на добро нашого знедоленого, але нескореного народу!

Пресова секретарка 38-го Відділу СУА в Денвері
Олена Морозевич

Свято Союзянки: Співочий ансамбль 38-го Відділу з гостеню. Зліва: Євгенія Цебрій, Антонія Колтунюк, Христина Левус, д-р Марта Богачевська-Хомяк, м-р Татіяна Гаєцька-Винар, м-р Марія Вєнжівська, Теодозія Федак, Марія Нижник, Стефанія Дутчак. На світлині нема акомпаніатора, яким є Ярослав Нижник.

Бандуристки, зліва: Беті Желем і Оксана Мошинська.

КОЛОМИЙКИ

63 Від. СУА (в Дітроїті)

А наш відділ працюючий
Другим помагає,
Як прийдуть Загальні Збори,
Голови не має.

Та кампанія ще тяжча,
Чим на президента,
Бо голови гонорові
Не беруть і цента.

Як почали Домівку
СУА купувати,
То почали бунтуватись
І критикувати.

Бо не треба, то не варта,
Бо то стара шопа,
А як шопу поправили,
То прийшла охота.

Врешті вже Домівка є
Й то першої кляси
Та молодих тільки маєм
Лише для прикраси.

Може стане якесь чудо,
Що молодь згуртує,
Тоді певно цілий світ
Про СУА почує.

Тепер усі слухайте
І на вус мотайте
І до праці у СУА
Руки закасайте.

Не сварімся, не ділімся
І не критикуймо,
Лиш до праці всі берімся
І СУА будуймо.

Ольга Гриньків

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ" І ІНШІ ЦІЛІ СУА

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ольги Ігородиської**, членки 33-го Відділу зложили 330.00 дол., із них 50.00 дол. на Пресовий Фонд та 280.00 дол. на Запасний Фонд "Нашого Життя". Родині покійної складають щирі співчуття, **Управа та членки 33-го Відділу.**

На свіжу могилу **бл.п. Ольги Городиської**, замість квітів на Запасний Фонд журналу "Наше Життя" зложили **625.00 дол.** В тому: **100.00 дол.** інж. Мирослав і Марта Ломаги, **по 50.00 дол.** Олена Мартинюк, д-р Олександра Школьник, д-р Орест і Рената Городиські, **по 25.00 дол.** Василь і Павліна Камінські, д-р Юліан і Тетяна Сілецькі, Володимир і Дарія Древницькі, д-р Ярослав і Лариса Музички, адв. Юрій і Мирослава Оришкевич, д-р Ігор і Арета Захарій, інж. Ілля і д-р Дарія Войтини, **по 20.00 дол.** д-р Сергій і Неоніля Винярські, Ігор і Стефанія Оліяр, Надія Дейчаківська, Соня Городиська, Микола і Володимира Кавки, д-р Мирон і Марта Боднар, Микола Голіян, **по 10.00 дол.** д-р Ярослав Крив'як, Сальвіна Іваницька, Осипа Городиська, Григорій і Розалія Головки, Василь і Ольга Іванчишини, Маріан і Ліда Вирсти.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Меланії Білинської**, матері нашої членки Зені Луцької складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині покійної складають глибокі співчуття, **Управа і членки 78-го Відділу СУА, Вашингтон.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Хоптяк**, складаємо 20.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", **Люба і Модест Осадци.**

На Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" складаємо 20.00 дол. замість квітів в пам'ять **бл.п. Марії Хоптяк, Наталка і Володимир Чайковські**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Хоптяк**, заслуженої діячки Союзу Українок на рідних землях, складаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", **Ірена і Михайло Кіндрачуки.**

В п'яту сумну річницю смерті нашого дорогого Мужа, Батька, Дідуня **св.п. інж. Романа Банаха**, жертвую 25.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", дружина **Мирослава, Торонто.**

В пам'ять покійної **Дарії Світлик** пересилаю 50.00 дол. на Медичний Фонд, **Мирослава Залуцька.**

Замість квітів на могилу **св.п. Марусі Мудрик**, складаю 50.00 дол. на журнал "Наше Життя", **Галя Гурин-Чорна.**

На свіжу могилу моєї Мами, **Розалії Струк**, яка померла на Україні складаю 30.00 дол. для хворих дітей в Бразилії, **Стефанія Лаба.**

В пам'ять моєї Мами **бл.п. Катерини Моканюк**, пересилаю 25.00 дол. на Прес. Фонд "Нашого Життя", **Віра Кушнір.**

ПОЖЕРТВИ З РІЗНИХ НАГОД

В Йонкерсі 119-ий Відділ СУА організував імпрезу "Українці — українському студентіві", на якій зложили на

Медичний Фонд пожертви: **Валентина Преско** — 25.00 дол., **Катруся Слойко** — 100.00 дол.

Заходами Округної Управи 18 березня 1989 р. в Нью Йорку відбулася Зустріч — бенкет для вшанування п. Л. Крушельницької. Прихід із імпрези в сумі 1000.00 дол. розділено в такому порядку: 500.00 дол. на Фонд ім. О. Лотоцької 500.00 дол. на Фонд допомоги Україні.

За Округну Управу Леся Гой (голова)

З нагоди 50-ліття подружнього життя моїх приятелів **Мирослава та Євгенії Гейниш**, щирих працівників на народній ниві, складаю 50.00 дол. на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя", а ювілятам бажаю багато щасливих років,

Ольга Процик, членка 63-го Відділу СУА

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

за час від 1-го лютого до 31 березня 1989 р.

1,000.00 дол. — Н.Н., Нью Гейвен;

892.34 дол. — СО СУАвстралії ім. Хариті Кононенко (спонсори: М. і Л. Домбровські, Подр. Фітяки, Д. Кошарич);

700.00 дол. — Х. Дем'янчук;

525.00 дол. — 38-ий Відділ СУА;

500.00 дол. — У. Климишин;

460.00 дол. — Н. Татунчак (90);

450.00 дол. — 22-ий Відділ СУА, Укр.-Амер. Клуб у Вашингтоні Стейт;

по 400.00 дол. — І. і С. Головки (11), д-р Р. і М. Дикуни (84), В. і Г. Тхіри, В. і А. Миколинські (через д-р Ю. Левицького), Укр. Нац. Кредитова Спілка (Канада, через д-р Ю. Левицького);

375.00 дол. — 24-ий Відділ СУА;

360.00 дол. — 99-ий Відділ СУА;

342.00 дол. — 1-ий Відділ СУА;

301.00 дол. — Д. Сірко;

по 300.00 дол. — Н. Клїш, 11-ий Відділ СУА, 50-ий Відділ СУА, А. і Л. Закревські (83), М. і Г. Білинські, 1-ша Укр. Див. Ветеранів, Воррен; д-р Ю. і Я. Гудзяки, Т. Бонтабик (68), М. Кучер, М. Шиприкевич (67), д-р Р. Смик (84), Ж. і Е. Солян (102), Н. Прятка, М. і С. Біласи;

275.00 дол. — Е. і Б. Михайліві (91);

270.00 дол. — С. і І. Старожитники;

265.00 дол. — Р. Шуган (Округа Нью Йорк);

260.00 дол. — А. і О. Ховайло (62), М. і І. Кіндрачук (62), 62-ий Відділ СУА;

по 250.00 дол. — І. і Л. Яриші (93), Я. Кукіль (93), 86-ий Відділ СУА, д-р В. і О. Фединаки (84), М. і Л. Прокопи, д-р Т. і В. Сендзік, К. Цісик, М. і О. Павліві (34), М. і М. Війтеки, д-р П. і В. Демуси (84), О. Кармазин, С. і Е. Новаківські, М. Вірщук, 43-ій Відділ СУА, В. і Л. Чепілі (43), А. Максимович

(43), Кредитівка Самопоміч, Філядельфія (43), І. Богач-Гаджера (74), М. і Т. Полотнянки, Г. Утрисько, Сестрицтво Св. Михаїла, Гартфорд (93), 91-ий Відділ СУА (зложили: **по 100.00 дол.** — 91-ий Відділ СУА, **по 15.00 дол.** — І. Бачинська, І. Бачинська-Клоз, О. Цегельська, М. Федорів, М. Корчевий, Н. Цегельська-Кид, О. Кіпа, К. Загвоцька, Н. Цегельська, Б. Михайлів);

220.00 дол. — Д. і Л. Більовщук (4);

212.13 дол. — зложили: Б. Лунишин, П. Гоголь, Ю. Гирич, Півд. Австралія (через М. і О. Лапка, Австралія);

по 210.00 дол. — В. і А. Раки (83), А. і Т. Раки (83), д-р Б. і М. Цимбалісті (62), О. і Я. Гапії (62), о. Ю. і С. Осадци (62), Д. Менцінський (22), А. Голубець (99), М. Філяк (99), д-р С. Осадца (62);

по 205.00 дол. — Р. Грабець (33), д-р С. Стецура (33), 33-й Відділ СУА;

по 200.00 дол. — О. і О. Кузьми (93), М. і М. Ломаги (93), І. Чайковська (93), А. і І. Капустинські (93), Гурток Бриджістів, Гартфорд (93), 18-ий Відділ СУА, І. і А. Гомики (73), Т. Турянська (86), Н.Н., 98-ий Відділ СУА, д-р А. Креденсер-Ярош (28), О. Зовнірович (47), І. Іванчишин (82), д-р О. Городиський, В. Остап'як (83), 13-ий Відділ СУА, Сестрицтво Св. Покрови, Укр. Кат. Парафія, Аделаїді, Півд. Австралія, (через М. і О. Лапка, Австралія), Л. Брикович (через д-р Ю. Левицького), Братство Укр. Кат., Монреал (через д-р Ю. Левицького), С. Петрашко (через д-р Ю. Левицького), І. Заяць (через д-р Ю. Левицького), В. і Н. Бродович (через д-р Ю. Левицького), М. Дзерович і І. Бачинська (через д-р Ю. Левицького), А. Бобяк (1), К. Мисько (89), Н. і Я. Хойнацькі (84), д-р Л. і О. Мурські (84), І. і А. Поручинські (98), Г. Бобилляк (70), Н. і О. Червінські (47), О. Жовнірович (47), Укр. Національне Об'єднання (через д-р Ю. Левицького), д-р В. і Н. Шкільники (33), І. Гаврилів (43), М. Куземська (43), М. і Н. Пуйда (43), 12-ий Відділ СУА, д-р В. і д-р Б. Децики (86), д-р Р. і д-р Л. Керницькі (4), О. і Н. Даниш, 74-ий Відділ СУА, д-р В. Савчук, д-р Р. і Г. Сосенки (84), І. Назар-Зінич (108), 1-ий Відділ СУА, В. Левицька, М. і І. Мартинці (47), В. Маркевич (11);

168.42 дол. — Лісові Чорти, Півд. Австралія (через М. Лапка, Австралія);

165.00 дол. — Е. і О. Гаврилук (22);

150.00 дол. — д-р Т. Савицька;

120.00 дол. — М. і А. Іванців (24);

110.00 дол. — С. Андрушків (28);

105.00 дол. — Я. і Б. Бігуни (28);

по 100.00 дол. — М. Андрюк, д-р А. і Я. Гудзяки, 86-ий Відділ СУА (на адміністрацію), Я. Бобинський, Ю. і О. Степанка, М. Дармохвал, д-р А. Вілсон, Я. і Е. Струтинські (22), Я. і І. Кліми, Л. Мосевич, С. Ориняк (28), О. Гірняк, Д. Витвицький, Р. і О. Равлюк (89) І. Грин (93);

60.00 дол. — М. Юркевич (86);

по 50.00 дол. — А. Епелгейт (86), М. і Т. Дедьо (29), Я. і С. Скрипники, 62-ий Відділ СУА, С. і О. Ганушевські (47);

30.00 дол. — М. Торбич;

25.00 дол. — Е. і Ю. Логуші;

по 20.00 дол. — О. Заремба, В. Ільчишин;

по 10.00 дол. — В. і Е. Бариничі, С. і Е. Клімишини;

Щиро дякуємо **Орисю Яцусь** скарбничка Комісії Стипендій СУА

ПОЖЕРТВИ НА "МЕДИЧНИЙ ФОНД" СУА

від січня 1988 р. до 31 травня 1989 р., які переслали Відділи СУА, Округи і членство з перепроваджених збірок в їхніх місцевостях та пожертви поодиноких жертводавців з громадянства:

200.00 дол. — Марійська Дружина в Лос Анджелес

100.00 дол. — д-р Володимир Іванків

70.00 дол. — Теодор Стельмах

30.00 дол. — Ольга Бойко

20.00 дол. — о. Петро Леськів

5.00 дол. — о. Михайло Колтуцький

Збірку перевела Анна Макух в Лос Анджелес, Каліфорнія

1,000.00 дол. — Стефан і Володимира Сливоцькі, Нью Йорк

900.00 дол. — Люба Палашевська, Каліфорнія

475.00 дол. — 65-ий Відділ і Сестрицтво Пресвятої Богородиці, Нью Брансвик

200.00 дол. — Джан і Марта Демчишин

по 100.00 дол. — Ірена і Ярослав Мадай, Ірена Дзедзик, Христіна і Богдан Турченко

90.00 дол. — Віра Томків

по 50.00 дол. — Українська школа при церкві св. Йосафата в Чікаго, Дзвінка Кульчицька, Омелян і Юлія Логуш

35.00 дол. — Оксана і Лев Щури

по 30.00 дол. — д-р Роман Рак, Марія Кузьма, Юлія Логуш

по 25.00 дол. — Ольга Стеткевич (через 93-й Відділ), Лідія Одежинська (через 90-й Відділ), Анна Столярська, Люба Артимишин (через 64-й Відділ), Марія Андрушків

по 20.00 дол. — Ольга Яримович (через 89-й Відділ), Анастасія Богонок (через 28-й Відділ), Марта Сидір

15.00 дол. — Варвара Швед

ВІДДІЛИ СУА

1,530.00 дол. — 93-й Відділ

1,406.00 дол. — 17-й Відділ

1,148.00 дол. — 73-й Відділ

1,131.00 дол. — 28-й Відділ

1,029.00 дол. — 33-й Відділ

987.50 дол. — 38-й Відділ

990.00 дол. — 47-й Відділ

737.00 дол. — 81-й Відділ

676.00 дол. — 69-й Відділ

641.00 дол. — 66-й Відділ

по 300.00 дол. — 65-ий,
70-ий Відділ

273.00 дол. — 91-ий Відділ

271.00 дол. — 71-ий Відділ

255.00 дол. — 63-й Відділ

по 250.00 дол. — 29-ий,
90-ий Відділ

245.00 дол. — 57-ий Відділ

220.00 дол. — 82-ий Відділ

200.00 дол. — 21-ий Відділ

192.00 дол. — 13-ий Відділ

170.00 дол. — 74-ий Відділ

865.00 дол. — 45-ий Відділ

562.00 дол. — 49-ий Відділ

525.00 дол. — 24-ий Відділ

450.00 дол. — 26-ий Відділ

433.00 дол. — 89-ий Відділ

430.00 дол. — 59-ий Відділ

422.00 дол. — 51-ий Відділ

390.00 дол. — 108-ий Відділ

по 370.00 дол. — 97-ий,
106-ий Відділи

365.00 дол. — 54-ий Відділ

333.00 дол. — 22-ий Відділ

147.00 дол. — 84-ий Відділ

130.00 дол. — 8-ий Відділ

125.00 дол. — 119-ий Відділ

105.00 дол. — 12-ий Відділ

по 100.00 дол. — 113, 78, 62,
72, 34, 20, 19, 7, 2 Відділи

91.00 дол. — 5-ий Відділ

75.00 дол. — 14-ий Відділ

70.00 дол. — 50-ий Відділ

по 50.00 дол. — 116, 83, 64 Від

Щиро дякуємо за Ваші пожертви, співпрацю та підтримку "Медичного Фонду" СУА, з якого одержують допомогу українські хворі діти і молодь в Південній Америці, Європі а останньо діти і молодь, що приїзджають з України на лікування. Протягом останніх кілька років передано з "Медичного Фонду" грошеву допомогу більш як 50 дітям. Їм оплачено складні операції, перебування в шпиталі, лікарів, ліки та інші потреби пов'язані з їхнім лікуванням.

Щира подяка всім жертводавцям, що складають їхні пожертви на "Медичний Фонд" з різних нагод та в цей спосіб піддержують наш фонд.

Віримо, що на дальше можемо сподіватися Вашої піддержки та співпраці за що будемо всім вдячні.

Лідія Черник,
референтка суспільної опіки СУА

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

500.00 дол. — Зірка і Роман Воронки;

400.00 дол. — Федеральна Кредитівка "Самопоміч";

194.73 дол. — Віра Скоп;

186.28 дол. — Ювілейний Комітет Тисячоліття Християнства в Україні, Сан Дієго;

130.00 дол. — Василь і Павлина Камінські;

100.00 дол. — о. монсіньор Богдан Олесь;

80.00 дол. — Роман і Анна Королі;

по 50.00 дол. — Іван і Анна Гомики, Юлія Ховайло (з подякою д-рові Ц.), Корнелія Кучма, Богдан Бородайко;

по 42.50 дол. — Богданна і Євген Титли, Орест і Марта Качмарські;

40.00 дол. — Володимир Буцяк;

35.00 дол. — Мьютуал Америки (в доповненню пожертви Івана Павлова);

32.50 дол. — Юнайтед Технолоджіс (в доповненню пожертви Рози Воробель);

по 30.00 дол. — О. Томчик, Л. Лиман;

по 25.00 дол. — Остап Гац, Богдан Гамерський, Оксана Колесниченко, Лярисса Журавель, Ольга Амброзьяк, Микола Симчич, 68-ий Відділ СУА, Зірка Дерлиця;

по 20.00 дол. — Іван Будай, Олександр Канюка, д-р Богдан і Марта Цимбалісті; Євгенія Плєскачевська, Ірена Борщ, Ярослав Дацьків;

17.50 дол. — Євгенія Корчинська;

15.00 дол. — Володимир і Ядвига Черевки, Іванна Семенина;

по 12.50 дол. — Іванна Благий, Люба Мосевич;

по 10.00 дол. — Богдан Ластовецький, Ростислав і Галина Ратичі, Осип і Ярослава Гапії, д-р Марія Куриляк, Маріян і Ірина Гавури;

по 7.50 дол. — Михайло Наливайко, Іван і Стефанія Цьолки, Софія і Любомир Головаті;

по 5.00 дол. — Мирослав Сявавка, Ольга Яхно, Надія Світлична, Василь Цап, Іван і Ольга Яцишин, Юлія Вертипорох;

ПОЖЕРТВИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

по 2000.00 дол. — Василь Мазурик, д-р Олег і д-р Іванна М. Ратичі;

1635.00 дол. — 119-ий Відділ СУА;

1000.00 дол. — 13-ий Відділ СУА

по 250.00 дол. — Морґен Гаранті Траст Компанія (в доповненню пожертви Катерини Литвинка-Фанок), Українська федеральна кредитівка в Рочестері, Н.Й.;

200.00 дол. — записано в заповіті Марти Мидляк (прислали Теодозій і Евдокія Савкові);

100.00 дол. — Василь і Анна Натини;

10.00 дол. — Володимир і Ольга Гнатики;

ПОЖЕРТВИ НА ТРИВАЛІ ФОНДИ

На Тривалий Пропам'ятний Фонд ім. Осипа і Олімпії Добровольських зложено:

по 1000.00 дол. — Ева Чарська, д-р Юрій і Марта Саї, **300.00 дол.** — Микола і Марія Гірняки; **по 200.00 дол.** — Александер і Вікторія Гірняки, Богдан і Герта Гірняки, Мірон і Люба Чолгани; **по 100.00 дол.** — д-р Євген і Тамара Варварові, Євген Грицай, Ігор і Марта Воевідки, Люба Білик з родиною, Стефан і Іванна Рожанковські, Христина і Ярема Раковські, Н.Н.; **по 50.00 дол.** — д-р Євген і Ніля Стецькові, Оксана Яценко; **25.00 дол.** — Любов Дражевська; **20.00 дол.** — Мавка; **по 15.00 дол.** — Віктор Боровський, Марія Дигдалевич.

На Тривалий Меморіальний Фонд ім. Петра Яцева зложено:

по 50.00 дол. — інж. Орест і Оксана Бедрії, Володимир і Оксана Прохоренки.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

В пам'ять **бл.п. Дарії Лебедь**, зложили на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью Йорку: **по 100.00 дол.** — Остап і Урсула Балабан, Роман і Ніна Ільницькі, Дам'ян Кордуба, Осип і Зінаїда Левицькі, Михайло і Джін Головаті, **по 50.00 дол.** — д-р Осип і Лідія Оришкевичі, Тит і Софія Геврики, д-р Р.В. Сочинський, Богдан і Ізидора Боярські, **30.00 дол.** — Евстахій і Марта Ярош, **по 25.00 дол.** — М.Дж. Головаті, Роман і Ірина Кравців, Теодозія Гайвас, Люба Станько, **по 20.00 дол.** — Ярослав Рак, Ярослава Лабка, д-р Роман і д-р Стефанія Барановські, **5.00 дол.** — Марія Мольт. **Разом — 895.00 дол.**

В першу річницю відходу у вічність нашої дорогої Мама **Ольги Целевич**, у її пам'ять складаємо 500.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Нью Йорку, **Іванна і д-р Богдан Целевич**

В пам'ять нашого дорогого і незабутнього брата, складаємо 200.00 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею, **Мирослава Белей, Євгенія Рубчак**.

Замість квітів на далеку могилу мого дорогого вуйка **Ігоря Лабанця**, який помер 3-го листопада в Україні, складають 100.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Оксана і Володимир Прохоренки**.

В пам'ять мого дорогого стрийка **Йосипа Гірняка**, складаю на Український Музей через 47-ий Відділ СУА 100.00 дол. **Люба Білик з Родиною, Рочестер, Н.Й.**

Замість квітів на свіжу могилу в пам'ять покійного чоловіка Наталії Базарко, **бл.п. Івана Базарка**, зложили 100.00 дол. на Український Музей, **Ірина і Мирон Руснаки**.

В пам'ять **бл.п. Дарії Лебедь** зложили 100.00 дол. на Український Музей, **колишні члени Української Повстанчої Армії**

В пам'ять **бл.п. Татіани Мотики**, складаємо 25.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, а синові Володимирові та дочці Іванні Мартинець з родинами складаємо щирі співчуття, **Оля і Ярослав Городецькі з родиною**.

В пам'ять покійної **Ірини Романів**, бувшої членки 33-го Відділу СУА складаю 20.00 дол. на Український Музей, **Євгенія Фандерис**

Замість квітів на могилу **бл.п. Нуни Ковалів**, складаю 20.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Марія і Ярослав Тимочки**

Замість квітів на свіжу могилу на Україні **бл.п. Ігоря Лабанців** брата нашої приятельки пані Віри Шуль складаємо 20.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Михайло й Михайлина Барани**

Замість квітів в пам'ять **Святослави Жуковської** складаю 10.00 дол. на Український Музей, **Наталя Гуран**.

Замість квітів на могилу **бл.п. Ірини Скождополь** складаю 10.00 дол. на Український Музей, **Іванна Гринь**.

Замість квітів на свіжу могилу **сл.п. Ярослави Ключас**, матері нашої членки Ксені Драган, складаємо 10.00 дол. на Український Музей, а родині висловлюємо щирі співчуття, **15-ий Відділ СУА, Стемфорд**.

В пам'ять покійної **Н. Лиско** складаю 50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Ірина Кашубинська**.

Замість квітів на свіжу могилу мого швагра **бл.п. Михайла Панкевича**, складаю 100.00 дол. на Український Музей, **Ірина Гриневич**

В пам'ять **Святослави Жуковської** зложили на Український Музей: **по 10.00 дол.** Ірина Шмігель, Таня Шутер, Люба Домбчевська, Дарія Тишовницька, Галина Тичка, Марія Крамарчук, Ірина Руснак, Іванна Мартинець, **5.00 дол.** — Галина Павлічко, **Разом 85.00 дол.**

Замість квітів на могилу **бл.п. д-ра Михайла Логази** складаю 50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Анна Капітан**.

В пам'ять моєї приятельки **бл.п. проф. Ірини Решетилович**, складаю 50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Анна Капітан**.

В п'яту річницю смерті нашого батька **проф. Осипа Залеського** складаю 50.00 дол. на Український Музей, **Лідія Стасюк і Ірина Шипилява**

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Юрія Зенона Рубчака**, складають на Будівельний Фонд Українського Музею, **по 20.00 дол.** — **Лідія Яців, Євгенія Рубчак, 10.00 дол.** — **Мирослава Белей**.

Замість квітів в першу річницю смерті **бл.п. Романа Федевича**, складаю 50.00 дол. на Український Музей, **Таїсса Венк**.

Вшановуючи світлу пам'ять мого дорогого брата **Ігоря Лабанців** в Україні складаю 50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, **Віра Шуль**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. магістра Петра Яців** складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку, а шановній дружині Лідії висловлюю щире співчуття, **Віра Шуль**.

В пам'ять **бл.п. О. Геврика**, зложили 50.00 дол. на Український Музей, **Джеррі і Калина Козак**.

Замість квітів в пам'ять **бл.п. Лева Блонаровича**, зложили на Український Музей 1,285.00 дол., **13-ий Відділ СУА, Родина і Приятелі**.

В пам'ять **бл.п. Олекси Шлефера**, складаю 50.00 дол. на Український Музей, **Віра Левицька**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Татіани Мотики** матері моєї дорогої і незабутньої довголітньої товаришки зі шкільної лавки як також **сл.п. Марусі** яку замордувало НКВД в Дрогобицькій тюрмі 1941 року жертвую 50.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку. Висловлюю глибокі співчуття доні Іванні Мартинець з мужем, синові Дзюньові з дружиною, ближчій і дальшій Родині в Америці, Канаді і в Трускавці, Україні, **Ольга Білас-Бунецька, Торонто**.

В світлу пам'ять **бл.п. Ігоря Лабанціва**, брата пані Віри Шуль в Україні складаю 25.00 дол. на Український Музей в Нью Йорку а родині висловлюю найщиріші співчуття, **Павло Бойнівський**.

На світлу пам'ять **п. Тетяни Мотики**, матері наших приятелів Володимира і Віри Мотики, а також нашої приятельки Іванки Мартинець, складаємо 25.00 дол. на Український Музей, **Оксана і Юрій Мельниковичі**

ОСОБЛИВА ПОЖЕРТВА

Зложено пожертви на видання каталогу "Скарби давнього українського мистецтва", який друкується в друкарні Мирона Бабюка. Збіркою займався проф. Володимир Пилишенко, Ірина Руснак і Леся Телеґа, голова 120-го Відділу СУА. Зложили **по 100.00 дол.:** Микола і Ліда Нечипуренки, д-р Богдан і Тамара Гурани, Володимир і Тамара Денисенки, Слава Пилишенко, Оріся Пилишенко і Андрій Вебер, Тарас і Інґа Кушніри, Рональд і Барбара Вирсти, Вілліам і Гелен Руоф, Кристіян і Іда Руоф, Володимир і Ірма Пилишенки, Марія Холєвчук. **Разом 1200.00 дол.**

ПОДЯКА

Складаю сердечну подяку **д-рові Б. Цимбалістому**, за поміч мені в моїй хворобі. З вдячності складаю 50.00 дол. на Український Музей, **Юлія Ховайло**.

СПИСОК

осіб, які жертвували на Український Музей у Нью Йорку в пам'ять Татіани Мотики.

по 200.00 дол.: Іванна і Мирослав Мартинці, Віра і д-р Володимир Мотики, Оленка і Мирон Мартинці, Олександра Мартинець і Стефан Горн;

по 100.00 дол.: Аріядна і Людвик Бахи, Аріядна і Марко Бахи;

по 50.00 дол.: Наталія і д-р Роман Кравчуки, Ірина і Мирон Руснаки, Caldwell Manufacturing Co., Olha Bunesky;

40.00 дол.: Анна Сорохтей;

по 30.00 дол.: Ірина і Орест Гафтковичі, Анна і Любомир Галуґа, Дарія Тишовницька, Марія і Володимир Турики,

по 25.00 дол.: Люба і Роман Домбчевські, Регіна і д-р Іван Кіндрати, Роман Куціль, Анна і Роман Чорнобілі, Татіяна і Ростислав Шутери, Ярослав Городецький;

по 20.00 дол.: Галина і Роман Білики, Ольга і Стефан Ганушевські, Анна і Микола Ёйни, Михайло Ёйна, Ярослава і Володимир Зелези, Марія і Тарас Кахникевичі, Стефанія і Корнило Костики, Марія і Іван Крамарчуки, Марія Крижанівська, Дарія і Михайло Лесіви, Катря і Михайло Ляпки, Ірина і д-р Зенон Михайлюки, Наталія і Іван Олексини, Ми-

Просимо при пожертвах на різні цілі, некрологах, дописах, підписах під світлини подавати прізвища **ЧІТКО, ДРУКОВАНИМ ШРИФТОМ**. При пожертвах і підписах конечно по-українському.

рослава і Володимир Приймаки, Анастасія Смеречинська, Світлана і Орест Соробеї, Стефанія і Леся Телеги, Євгенія Томсон, Едіт і Мирослав Турики, Ольга і Роман Турики, Марія Холевчук, Лідія і Богдан Хомаки, Марта і д-р Борис Шміґелі, Люба і Любомир Шміґелі, Андрій Яріш, Ярослав і Ярослава Букачевські;

по 15.00 дол.: Оксана і Євген Кулики, Галина і Богдан Снігури;

по 10.00 дол.: Емма і Стефан Адамчуки, Люба і Любомир Білики, Марія Вергун, Тамара і Теодор Гривнаки, Марія і Олекса Джуси, Олена Довгалюк, Анна Капітан, Христина Ковч, Марія і Йосиф Костіви, Марта Крамарчук, Пеляґія Кулик, Стефанія Лаба, Марія і Петро Лещишини, Марія Лозинська, Марія і Ярослав Матковські, Євгенія Мосюк, Ізабелля і Зенон Омецінські, Марія і Омелян Омецінські, Михайлина і Дмитро Пилипці, Ірина і Василь Семанюки, Анна Старишак-Дзундза, Галина і Мирон Тицькі, Олена Харамбура, Любомира Хома, Ольга і Нестор Червінські, Ірина Шміґель, Катерина Щур;

по 5.00 дол.: Наталія Гуран, Галина Павлічко, Марія і Стефан Сипняки, Анна і Василь Сохоцькі.

47-ий Відділ СУА

Ірина Руснак — збірщик.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ТЕТ'ЯНА ГОРАЩЕНКО

Підросло вже деревце, посаджене у пам'ять **Тет'яни Павлівни Горащенко**, котра відійшла від нас 13 лютого 1987. Batesville Cascet Co., Inc., як замовити у них труну, садити деревце в одному з парків США в пам'ять похованої людини.

Народилась Покійна у Любліні, Польща, у липні 1897. Батько її — українець, мати росіянка, ще й завзята: не дозволяла ні слова українського в своїй присутності. Та не зреклася дочка-одиначка батьківського роду, прожила життя свідомою україною.

Гімназію у Любліні закінчила з відмінним успіхом: була нагороджена золотою медаллю. Згодилась у житті придбати знання; згодилась і золота медаль: в голодні тридцять роки родина, що жила вже у Києві, найвищу доччину нагороду заміняла на борошно.

У 1916 р. Покійна закінчила французький відділ дворічних Демидівських Педагогічних курсів чужих мов, також з найвищими оцінками. Її кваліфіковано викладачкою французької мови у всіх клясах жіночих гімназій і до четвертої кляси хлоп'ячих (чи не цікава деталь тогочасного життя?). Одразу ж почала працювати за фахом.

У 1932 Тет'яна Горащенко у Києві одержала диплом Українського Інституту Лінгвістичної Освіти, склавши екстерном усі іспити за німецько-англійський факультет. Була вона кваліфікована як викладачка німецької мови і літератури у вищих школах. Від того часу викладала ці предмети.

Мандруючи Україною та закордоном у час воєнної хуртовини, живучи в таборах, була перекладачкою та навчала модерних мов; охочих знати їх в той час було багато. У 1950 хвилі океану принесли Покійну до останньої гавані — Філадельфії. Напочатку — працює прибиральницею. Та вже від жовтня 1951 (до липня 1959-го) у ЗУАДК. Її обов'язки: кореспонденція англійською і українською мовами, покладання справ українців у судах, лікарнях, в багатьох інших інституціях, де тільки треба було допомогти нашим

людям, котрі не опанували ще англійської мови. ЗУАДК реорганізувався; Покійна відійшла, одержавши характеристику, підписану д-ром В. Галаном: "Здібна працівниця, акуратна, сумлінна, запопадлива та до того ще й з добрим характером". Т. Горашенко перейшла на працю до забезпеченої компанії. І вже тут, за кілька років, колеги сердечно відзначили початок нового періоду життя Покійної, періоду вільного від щоденної праці.

В той час була вона ще енергійною, не зреклася громадської праці, товариського життя. Допомогала СФУЖО в міжнародних зв'язках, перекладаючи потрібні матеріали на французьку мову. У відділі СУА ім. Невідомої Героїні (ч. 44) продовжувала секретарювати, як і попередніми роками, не відмовлялась і від іншої праці. У п'ятидесятиліття СУА (1974 р.) Окружна Управа, на рекомендацію управи Відділу, відзначила Небіжку почесною грамотою.

Останнім земним пристановищем Покійної був піквальний дім для старших. І там теж виявила свою наполегливість та тверду вдачу. Але і велику покірність. Каже одного разу: "От, що мені хочеться, так це винця випити". Приношу маленьку пляшечку. Випиваємо келішечок, другий. Пропоную третій: "О ні, то вже не можна! А то буйствувати почну..."

Іншим разом прибув до дому український священник, скликають на службу Божу. Питає: "А якою мовою служитиме?" Відповідають: "Англійською". "Не піду!! Повинен служити українською!"

А то якось хвалиться: "Я сьогодні перемогла! Було змагання у їзді візочком; я раненько встала, поки в коридорі ще нікого нема, і почала їздити..." З гордістю вказує на "атестат" над ліжком: "Я виграла!" Наполегливість і завзяття, співмірно з її силами тепер, напевно були не менші як замолоду.

Хоч не раз Покійна зауважувала, що життя її вже нецікаве, непотрібне, але одразу ж додавала: "На все Його воля..." і була покірна та лагідна.

Навіки закрила очі Тетяна несподівано, тихо, без страждань. З жалем і почуттям великої втрати поховали союзнянки і приятелі Т. Горашенко на Українському Православному Цвинтарі Андрія Первозванного, де вона заздалегідь приготувала собі місце і пам'ятник.

Галина Царинник

БЛ.П. МАРІЯ МАКАРУШКА-ХОПТЯК

Марія з Макухів-Хоптяк народжена 10 квітня 1896 р. померла 8 квітня 1989 р. Похоронена в Бавнд Бруку на цвинтарі св. Андрія Первозванного 12 квітня 1989 р.

Прощальне слово Марти Цимбалістої, голови 62-го Від. СУА в Глен Спей на панахиді 11 квітня 1989 р.

Засмучена Родино, жалібна громадо!

Світлої пам'яті п. Марія Макарушка-Хоптяк відійшла до Вічності на 93-му році життя. Через свій вік, останніми роками не могла брати активної участі в Союзі Українок Америки і в нашому громадському житті, чи нашій громаді в Глен Спей.

Нові люди приходять до нашої громади і багато з них не знає, що тут близько жила видатна заслужена особа, яка належала до того покоління піонерів, які ставили основи для нашого зорганізованого життя, на яких ми досі стоїмо.

Мені довелося чути спогади людей з Рогатинщини, які будучи ще дітьми бачили і пам'ятають, як Покійна їздила

тоді в неділі по селах — їздила не в авто, але на селянських возах, заповненими дорогами — і організувала "Дні Селянки", закладала "Гуртки жінок" і вела курси куховарства, гігієни і шиття. Покійна була учителькою у Рідній Школі. Однак вона не хотіла обмежуватися тільки до навчання, але уважала своїм обов'язком працювати для піднесення рівня освіти серед селян.

Св. пам'яті п. Марія належала до кола приятельок і близьких співробітниць Мілени Рудницької — посолки до польського Союзу і провідної організаторки Союзу Українок. Покійна була одною з організаторок Першого Конгресу у Станиславові в 1934 р., що дав поштовх до поживлення праці українських жіночих організацій в різних країнах світу.

Тут в Америці, після короткого побуту в Рочестері, св.п. Марія переїхала до Глен Спей, до своєї заміжньої дочки. І тут вона допомагала новозаснованому відділові СУА своїми порадами, заохотою та моральною піддержкою.

Як багато наших патріотичних родин, Покійна пережила в житті дві великі трагедії. Її першого чоловіка, адвоката Макарушку, учасника Визвольних Змагань, большевики розстріляли в 1920 р., а 20 літ пізніше, її єдиного сина, студента Львівської Політехніки, заарештували большевики і він пропав без вістки. Мабуть, загинув у тюрмі.

Ми, Союзнянки з 62-го Відділу, клонимо наші голови і складаємо нашу глибоку пошану і вдячність Покійній за її піонерську роботу.

Завдяки таким особам, як світлої пам'яті Марія, не лише Союз Українок, але увесь український нарід зростає на силі і наближався до своєї мети.

Пам'ять про Покійну збережена в давніх журналах і книжках, однак ця пам'ять повинна бути живою у нас усіх, як приклад особи, яка зуміла поєднати обов'язки дружини, матері і патріотки-громадянки.

Засмученій родині висловлюємо наші щирі співчуття.

ПРОПУЩЕНО В ПОСМЕРТНИХ ЗГАДКАХ

На стор. 32 "Нашого Життя" за квітень 1989 р. пропущено прізвище автора некрологу бл.п. Мирослави Янів-Сагайдак п.н. "Бо мій батько і мати мене покинули, — та Господь забирає мене!", яким є Михайло Лоза.

Просимо вибачити.

Редакція.

О. ГАЄЦЬКА

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

ДЛЯ МАМИ

За хатою, що зовсім сховалася у розлогих гіллях зелених кленів, розцвів невеличкий сад. О, Господи, — чого ж там нема! Груші, сливи, черешня і мала яблунька. Все розцвіло біло-рожевим пишним квітом. От будуть смакувати дітям овочі восени! За садом, де щороку влітку ростуть мальви і соняшники, видніють дві голови в білих хусточках: більша й менша. Це Галюся помагає мамі садити ярину. Галюся дуже любить працювати в городі. Як лиш прийде зі школи та поки почне писати задачі, — неначе кізенька вискакує в город. Від мами вона довідується, що бараболька, морква і редька сидять в землі доки їх люди не викопають, а помідори, огірочки й салата виростають над землею, усміхаючись до теплого сонця. Цього року Галюся має свою грядку, де сама посіяла салату і солодку моркву, яку любить поїсти. Щоранку, поки піде до школи, Галюся підливала свій город.

Час проминув дуже скоро і на Галюсиній грядці зазеленіла чудова салата. Вона тепер правдива "огородничка", а всього, як звичайно, навчила її добра мама. Завтра День Матері і Галюся радіє на згадку про захований дарунок для мами, який вона сама вибирала у місті з татком та про побажання, які вивчила в українській школі.

В недалекому парку, під великим корчем квітучих азалій, проживала родина зайців Сіромашків. Двоє пухнатих зайченят: Клапоушко і Гризуня давно підглянули свіженьку салату, що пишталася на Галюсиній грядці. Хотіли попробувати хочби один листочок, бо їх матуся-зайчиха оповідала, яка то знаменита їжа, але пес Торо крутився по городі, що ніяк було приступити. Але одного ранку, коли Торо був перед хатою, вони відважно вирушили на грядку, зібрали всі свої сили та витягнули цілу головку салати зі землі. От буде прекрасний подарунок для мами-зайчихи у Мамин День! Галюся, що збиралася до школи, вийшла ще в

СВЯТО МАТЕРІ

Шелести нам барвіночку і зелена рудо,
Розвивайся пишна роже, розвивайся суто.
Розквітайся калинонько, кучерявся м'ято,
Треба квітів нам сьогодні на велике свято!

Приберися наша ниво у роси-намисто,
Приберися в мак червоний, грай нам колосисто.
Хай щебечуть пташенята, Божий світ радіє,
Гляньте раз і Ви безжурно, Мамо, наша мріє.

Мамо, зоре наша ясна, нині Ваше свято!
Рік цілий у Вас, Матусю, праці так багато.
Чи на світі жар серпневий, чи завія грудня,
Вам лишається, Матусю, цей увесь труд будня.

Ой не все сказати вміє ця діточа мова
Мамо! Мамо, в рідній хаті всемо Ви основа.
З Вашим святом Вас вітаєм промінням надії,
О прийміть ці квіти ярі, Мамо, наша мріє.

город на хвилину і побачила здалека в траві дві пари сірих вух і щось зелене, що котилося в сторону парку. "Гей, стривайте! Це моя салата, я її виплекала, не вільно її вам зривати!" — побігла Галюся за ними з патичком в руці. Перелякані Клапоушко і Гризуня кинули салату на траву, але не тікали. Хоч тряслися обоє зі страху, все ж таки вирішили попроишти Галюсю: "Ти маєш вже подарунок для своєї мами, бо ми підслухали твою розмову з татком, а ми хотіли також справити велику радість нашій мамі в цей Мамин День і теж їй принести подарунок!" Галюся мала добре серце — жаль зробилося їй зайчиків. "Почекайте хвилину", — сказала. Повернувшись на грядку, вирвала дві моркви й подала Клапоушкові й Гризуні: "Візьміть салату для вашої мами, а морква для вас на сніданок".

Зраділі зайчики покотили салату до хатки, що в парку під корчем азалії.

МОЛИТВА ЗА МАМУ

Хай моя Мамуся
(У Бога молюся),
Щастям цвіте —
Здорова буде.

Хай многії весни
Приносять Їй квіти,
Хай серце веселять
Її вдячні діти.

І ще, прошу Боже,
Звільни Україну, —
Щоб Маму гостила
Там вільна родина!

Наталія Глоба-Захарченко
Травень 1989

Л.Х.

МОЛИТВА У ТРАВНІ

Забілили квітки при долині,
Пишний травень на землю прийшов.
Мати Божа у намітці синій
Білу кужіль пряде на покров.

Задивились малі янголята,
Як біжить срібний човник раз-в-раз,
Як то тче полотно Божа Мати
У весняний у радісний час.

Край престола стоять янголята,
Подають із веселки нитки
І руками лілейними Мати
На Покрові гаптує квітки.

Шиє квітку: то жовту, то синю,
То червону, як лицарів кров,
Щоб прийняти усю Україну
Під свій матірній, чистий Покров.

.....

Пренепорочна Діво Маріє,
Квіті Царице — ясна леліє.

Ми Тобі, Мати, квіти приносим,
Ми Твої діти, всі Тебе просим:

Богдан Певний. Ілюстрація із книжки Миколи Щербака. "Полошки". Вид. "Нашим дітям". 1969 р. і Сестрицтво при Укр. Православній Парафії Св. Тройці, Ірвінгтон.

— Зглянься над нами, о всеблагая
Царице мая, Маріє...

Пренепорочна Діво Маріє,
Ти України вічна надія.
Ми Тебе, Мати, молим всі нині:
Дай весну щастя нашій країні,

Зглянься над нами, о Всеблагая
Царице мая, Маріє..

Г. БОЙКО

ВІДГАДАЙ — ХТО ЦЕ?

Довгі вуха, куций хвіст,
Невеличкий сам на зріст.
На городі побував —
нам капусту попсував!

Довгі ноги — скік та скік..
Ми погнались — він утік.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимось сумною вісткою з членством СУА, що 29-го грудня 1988 р. відійшла у вічність **Марія Дзвончик** — взірцева членка та касирка 54-го Відділу СУА у Вільмінгтон, Дел.

Народилася вона в 1920 р. у Вількес Беррі в родині Губяк. До Вільмінгтону родина Дзвончиків переїхала в 1960 р., де муж Покійної Михайло помер в 1974 році.

Покійна вступила до нашого Відділу в 1983 р. і весь час була активною

членкою. Милої вдачі людина, точноо була на сходах Відділу, виконувала різні доручення і коли доля 54-го Відділу хиталася, Марія, чи як ми її кликали Мері — на Надзвичайних Загальних зборах — в березні 1988 р., мимо того, що вже була хвора, добровільно взяла пост касирки і підбадьорувала нас усіх, що "Відділ не сміє розлетітися — ми мусимо його втримати!"

Покійна залишила в глибокому смутку сина Вейн і дочку Сандру з родинами, та сестер союзнок і прия-

телів. Членки Відділу взяли участь у Парастасі, де прощали Покійну і відмовляли молитви.

Союзанки зложилися на кошик квітів, Службу Божу у 40-вий день та переслали 50.00 дол. на Український Музей в пам'ять Марії Дзвончик.

Покійну похоронено в Плімут, Па., біля її мужа і родичів. Спи спокійно, дорога Мері, нехай земля буде тобі легкою!

Управа і членки 54-го Відділу СУА у Вільмінгтоні, Дел.

ПОХОРОНИ БЛАЖЕНОЇ ПАМ'ЯТІ МАРІЇ МУДРИК

Цей день у Торонто випав холодний, вітряно-колючий. День 3-го березня 1989 року Божого. Із висоти стін храму Святого Миколая гляділи повагом лики Христа-Вседержителя, Богородиці-Молільниці, цілих хорів Угодників Божих. Споглядали на відкриту домовину перед Царськими Воротами. Це слухала свою останню Святу Літургію Марія із Середницьких Мудрикова. Святі добре знали її, бож і їх стилево-українські ікони станули в церкві у великій мірі завдяки їй вже давнопокійному Другові, Андрієві. Святі знали її, бо поки ставало сил та здоров'я, відвідувала їх кожної неділі. І кожної неділі гляділи вони, як із особливою, прищаманною їй врочистістю, приступала до Трапези Господньої...

Короною лежало над чолом Покійної сніжнобіле волосся. На чорній шаті так виразно відбивалася золота пластова лелійка, а на рамені живо-барвистий герб Першого Куреня Пластунів Сеніорів ім. Степана та Олександра Тисовських. З цієї лелійкою в серці прожила все життя і з нею на грудях бажала померти, згідно гасла її Куреня: "Вірні до смерті". Була ж однією із членів-основників цього Куреня, найстаршого у Пластовому Сеніораті. Там і носила кличку "Згода". Недаром дістала її. Де б не жила, де б не трудилася на славу Всевишнього, на добро українській громаді, в кожне середовище вносила духа згоди, взаємного розуміння й пошани, відчуття єдності у великих працях. Пройшла свій довгий вік у згоді з Богом та з людьми; у згоді з власними переконаннями, від яких не відступала ніколи ні на крок.

Прозорими стрічками обвивався дим із кадила, тужно блимали червонясті ліхтарики на ставниках... А Вона вже була поза межами часу й болю, понад вузами, що їх накладає на вільного духа — немічне людське тіло. Над домовиною мережився тужливий спів...

Як далеко родинне село Загір'я на Сянїччині! Там родилися люди цупкі й витривалі, в передчутті нелегкої долі. І "Стрия цвітучі береги"... В непокореному місті Стрию, у вирі відродження після прогнань Визвольних Змагань, молоденька семінаристка у білій блюзці та шоломику, крою із сивої давнини. Знайшла у Пласті найкращий вияв своїх життєвих ідеалів, в тому Пласті, який у Стрию сама заїніціювала, зорганізувала, де була членом Курінної Команди, а далі й провідницею для цілої округи. І появився на її обрії другий такий же ідеаліст, овіяний славою Визвольної Легенди, "Муж ідеї й праці", як колись назвуть посмертно директора "Маслосоюзу", Андрія Мудрика. Злучилися дві долі і дві душі у спільному змаганні до Великої Мети.

Перед нами — княжий Львів. Діти. Дві доні, яких вихо-

увала у добрі та красі. А середній так передчасно став казкою, Янголом-Хоронителем сім'ї; здалека, з висот...

Львів ставався центром української "держави в державі". Там же діяла і Централья Союзу Українок, опісля і Світового Союзу Українок, під проводом Мілени Рудницької. Марія Мудрик, ознайомена з нашим жіночим рухом ще зі Стрия, стала тут членкою Грловної Управи, співтворила незабутній Здвиг у Станиславові, 1934 року; була діяльною членкою Кружка ім. Ганни Барвінок при школі Рідної Школи, де навчалася її доня. Цей Кружок надовго випередив, у скромній Галичині, ідею "Батьківсько-Вчительських Товариств" в Америці; під проводом одухотвореної "Виховниці Покоління", Віри Лебедової-Константи Малицької, що книжка про неї вийде аж у Канаді, власне головно заходами Марії Мудрик.

Її дід, при одній із тихих, бічних вуличок Львова, був влаштований з небувалим вищуттям смаку та найкращого українського стилю. А в затишному сальонику збиралася Молода Революція, щоб кувати пляни Карпатського Відродження.

Загула й відшуміла світова завірюха із переслідуваннями, втечами, нераз в останню хвилину, з недостачами нераз необхідного: харчів... Із пеклом Відня, окупованого большевиками. І аж тоді, в чужій Баварії, поза засягом загребущих рук окупанта, дано їй пережити буйне, спонтанне відновлення улюбленого Пласту. Дочки вже носили її, добре "вислужений" пластовий шоломик, а Вона, з негаснучим запалом, взялася відтворювати тут, у підніжжях Альп, нездійснені досі молодечі мрії: Зв'язкова Середньошкільного Куреня Пластунок, Кошова Коша в Берхтесгадені, Член Булави Командантки Пластунок, Головної Пластової Ради... Милувалася іскрами Сокільських ватер — в очах нових поколінь.

А поряд — Об'єднання Українських Жінок. Де кувалася доля української жінки — її не могло бракувати.

Переходовий П'ємонт у спаленій Європі не міг жити вічно. Поїхала, враз із Родиною, як представниця Пласту, на непочату ниву у Бразилії. Там, під захистом розкритих рамен Христа з Корковадо, приймала, як Провідниця Пластової Групи в Куритибі, пластову присягу від дівчаток, які ніколи й не бачили Країни, що їй на вірність присягали.

А попри те, як звичайно, і праця в громадських установах: у Хліборобсько-Освітньому Союзі, в Конгресовому Секретаріаті Бразилії. Всюди, де можна було хоч трошки втишити ненаситну тугу за втраченою Батьківщиною.

ЛЕСЯ ХРАПЛИВА ЩУР

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

**Редакція приймає за домовленням тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.
Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003**

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ СУА

1-ИЙ ВІДДІЛ СУА, НЬЮ ЙОРК

Загальні збори 1-го Відділу СУА в Нью Йорку відбулися 4-го грудня 1988 р. Від Окружної Управи була делегатка п. Стефанія Косович. До президії вибрано: Наталію Мітрінга — передсідниця. Іванна Мачай — секретарка. Вибрано управу на 1989 р.: голова — Лідія Магун, заступниця голови — Люба Дармограй, протоколярна секретарка — Марія Мотиль, кореспонденційна секретарка — Ганя Серант, касирка — Стефанія Гуменюк. Референтки: організаційна — Дарія Чижик, культ.-освітня — Іванна Мачай, Марія Михайлів, імпрезова — Мирося Малиняк, Марія Качунь, Розалія Кріль, Стефанія Гнатченко — виховна, Параскевія Сусь — мистецько-музейна, Анна Натина, Анна Мадзій, Стефанія Кухарська, пресова — Наталія Мітрінга, стипендійна — Євгенія Вацик, суспільної опіки — Ева Гарайда, Софія Вацик, фестивалю — Катруся Папуга. Зв'язків — Марія Федірко, господарча — Доня Кріль, Оля Кузьмин, Анна Кусьнірчук, Мирослава Федюк.

Контрольна комісія: Леся Гой — голова, члени — Софія Костюк, Віра Шуль, Стефанія Семущак, Марія Касяня.

пресова референтка
Наталія Мітрінга

Оля Пастухова

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.
COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодинокое число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

©Copyright 1989 Ukrainian Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
FAX (201) 772-1963

Весільний рушник, (ліва сторона), повіт Рогатин, Галичина. Початок XX ст. Власність Лярисси Зелік. Вишивати нитками Д.М.С. чорними та червоними ч. 321. Другу, праву половину взору подамо в наступному числі. Знак в горі і в долині, це є точно середина взору. Рисувала Ольга Трачук.

Wedding "Rushnyk" (left side of the design). Village of Bukachivci, Rohatyn region, Halychyna. Beginning of XX century. Property of Mrs. Larissa Zielyk. Embroider with DMC black and red (#321) thread. The right half of the design will be shown in the next issue. The top and bottom marks show the exact middle of the design. Drawing by Olha Trachuk.